Ազգ
Azg
armenian daily
22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1998 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 197 (1700)

252 պատգամավոր կողմ Ելցինի պաշտոնազրկմանը

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նախագահի պաշտոնազրկման խորհրդարանական հանձնաժողովը կշարունակի մեղադրանքի երկու կետերին՝ բանակի փլուզման եւ ռուս ժողովրդի եղեռնի, վերաբերող նյութերի հավաքումը: Այս մասին չորեքշաբթի լրագրողներին հայտարարել է ՌԴ ԿԿ խորհրդարանական խմբակցության առաջնորդ Գենադի Զյուգանովը: Ըստ նրա, Բ. Ելցինի պաշտոնազրկման համար հավաքվել է 252 պատգամավորի ստորագրություն: Զյուգանովը հույս ունի, որ պակասող 48 ստորագրությունները մոտ ժամանակներս կհավաքվեն:

Ռուսաստանն առաջարկում է նավթատարի իր ուղեգիծը

ԲԱՔՈՒ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Հիմնական արտահանման խողովակաշարի վերջնական ուղեգիծը հայտարարելուց երկու շաբաթ առաջ Ռուսաստանը ներկայացրեց իր նախագիծը՝ Բաքու-Նովոռոսիյսկը: Այդ տարբերակն առաջարկվում էր դեռեւս Չեռնոմիրդինի կառավարության օրոք: Այն ավելի երկար է ներկայիս գործողից, քանի որ կշրջանցի Չեչնիան Դաղստանով եւ կարժենա 1,2-1,5 մլրդ դոլար: Ռուսական առաջարկության մեջ պարտադիր պայման կա՝ Ադրբեջանը պետք է տարեկան առնվազն 30 մլն տոննա նավթի արտահանում երաշխավորի: Չնայած Ադրբեջանի նախագահի աշխատանքային խումբը հակված է Բաքու-Ջեյհան ուղեգծին, սակայն ռուսական նոր նախագիծը մանրամասն ուսումնասիրվում է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նախորդ իշխանությունների քաղաքական գնահատականը հիմնականում տրվե՞լ է

ՔԽ ներքին քաղաքականության ենթահանձնաժողովի նիստը

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Չորեքշաբթի, հոկտեմբերի 21-ին, ՀՀ Նախագահին առընթեր Քաղաքական խորհրդի ներքին քաղաքականության ենթահանձնաժողովի նիստում ՔԽ գործադիր քարտուղար, ԱԻՄ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը, անհրաժեշտ տեղեկատվություն ներկայացնելով ՔԽ վերջին նիստի մասին, ընդգծեց, թե հանրապետության Նախագահը գտնում է, որ «նախորդ իշխանություններին քաղաքական գնահատական տալու խնդիր ինքը չունի», քանի որ իր հրապարակային ելույթներում ու հարցազրույցներում դա հիմնականում արդեն արել է (բացառյալ, թերեւս, իրավապահ մարմինների գործունեությունը, որոնց կանդրադառնա, երբ վերջիններս կավարտեն եւ դատարան կներկայացնեն հասարակական հնչեղություն ստացած մի շարք քրեական գործերի նախաքննությունը): Մամուլում արդեն հաղորդվել է նաեւ, որ Նախագահը ՔԽ նիստում տարակուսանք է հայտնել, թե ի՞նչ կերպ են պատկերացնում իր կողմից [illegible]

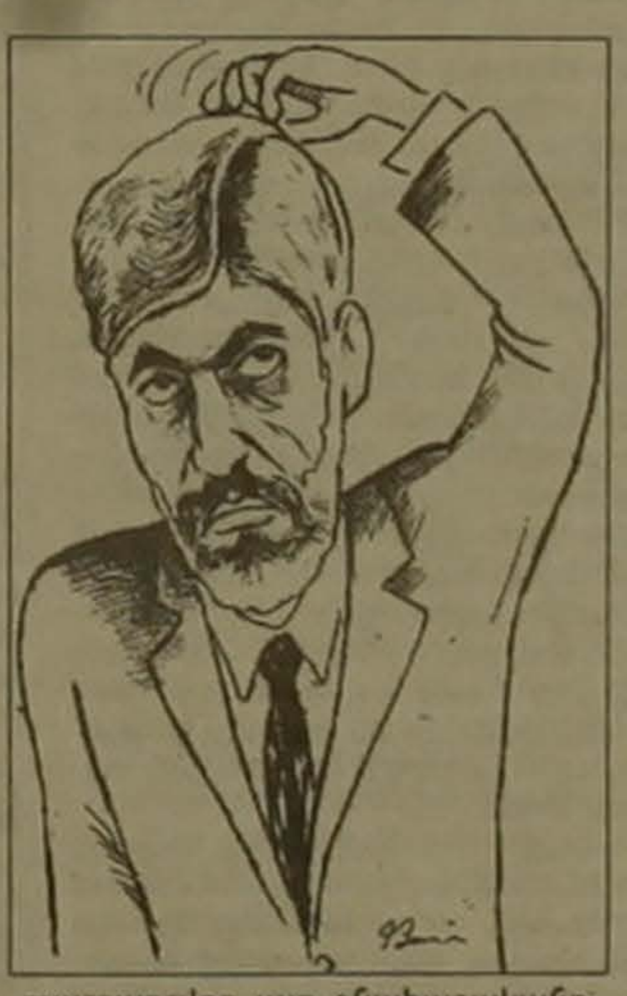

պարտադրվող այդ գնահատականը. հրամանագի՞ր պիտի արձակի, ելո՞ւյթ պիտի ունենա, թե՞ ինչ: Ահա ինչու Նախագահը շեշտել է, որ պատ- [illegible]

ված կուսակցություններն այդ առթիվ հանձնեն իրենց տեսակետներն ու գրավոր նախագծերը:

Նախագահի այս դիրքորոշման հետ դժվար է համաձայնել: Ժողովուրդն սպասում է նախորդ իշխանությունների մասին ոչ թե կուսակցությունների գնահատականին, որն ավել կամ պակաս չափով հայտնի է նախկինում արած նրանց բազմաթիվ հայտարարություններից, այլ անձամբ Նախագահի գնահատականին: Մինչեւ այժմ այս կամ այն առիթով նախորդ իշխանությունների գործունեության առանձին ոլորտների մասին Նախագահի արտահայտած տեսակետները ոչ մի կերպ չի կարելի համարել «քաղաքական գնահատական»: Անշուշտ, դա չի կարող կրել հրամանագրի բնույթ, սակայն, կարծում եմ, որ պիտի լինի ամբողջական, հավաք եւ սպառիչ քաղաքական փաստաթուղթ՝ Նախագահի շուրթերով եւ Նախագահի ստորագրությամբ հասցեագրված ողջ ժողովրդին, համայն հայությանը:

Տես ➧ էջ 2

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Օջալանը հայտնվել է Մոսկվայում

Յըլմազը պահանջում է նրան հանձնել Թուրքիային

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Իրան-«Թալիբան» լարվածությունը թուլացավ: Ըստ երեւույթին թուլանում է նաեւ տարածաշրջանային մեկ այլ լարվածություն, որ Թուրքիայի անընդմեջ սպառնալիքներով վերջերս առաջացել էր թուրք-սիրիական հարաբերություններում: «Ազգը» մի քանի մեկնաբանությամբ փորձեց լուսաբանել այդ հարաբերությունների ընթացքը, մատնանշելով, թե դրանց հետագա սրումը ինչպիսի հետեւանքներ կունենա Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում, ապակայունացման, տարածաշրջանի երկրների հետագա բեւեռացման եւ ռազմական հարցում առկա միտումների զարգացման առումներով: Լարվածության թուլացումը թուրք-սիրիական հարաբերություններում տարածաշրջանում ապակայունացման սպառնալիքի վերացում չի նշանակում: Ավելին, դրանով բոլորովին չի վերանում տարածաշրջանի երկրների բեւեռացումը, ոչ էլ ռազմական հարցն է դադարում ծառայել որպես ռազմա-քաղաքական իրավիճակի սրման միջոց: Բայց որ Թուրքիան Արաբական աշխարհից, ինչու չէ, նաեւ Իրանից մեկուսացման պայմաններում ուղղակի դատապարտվում է Իսրայելի հետ սերտ դաշնակցության, ինչպես ռազմական, այնպես էլ ռազմավարական բնագավառներում ակնհայտ է:

Իրան-«Թալիբան» լարվածության, Հյուսիսային Իրաքում քրդական ինքնավարության ամերիկյան նոր նախաձեռնությունների ֆոնի վրա ավելի քան ակնհայտ են դառնում թուրք-սիրիական հակասությունները Իսրայելի շահերին ծառայեցնելու ամերիկյան միտումները: Պատահական չէ, որ Իրան-«Թալիբան» լարվածության հետ Քրդական ինքնավարության նախաձեռնությամբ անմիջապես սրվեց ռազմա-քաղաքական իրավիճակը Իրաքի հյուսիսում, դրան հետեւեցին Թուրքիայի սպառնալիքները, որոնց արդյունքում միանգամայն սրվեցին թուրք-սիրիական հակասությունները: Այս ամենը հանգեցրին Իսրայել-Պաղեստին հարաբերությունների սրմանը, եւ Նաթանյահու-Արաֆաթ բանակցությունները, որ Վաշինգտոնի միջնորդությամբ տարվում են Մերիլենդում մտան փակուղի:

Տես ➧ էջ 8

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ակակի Էլիավա. «Ես չէի կարող այս իրավիճակում չգործել»

ԶՈՒԳԴԻԴԻ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ներկայիս իշխանությունների հետ հաշտությունից հետո ես հույս ունեի ազնվորեն ծառայել իմ երկրին, բայց ոչ մի խումբ կաշառակերների, որոնք քայքայում են վրացական պետությունը», «Կավկազպրես» գործակալության հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է խռովարարների ղեկավար Ակակի Էլիավան: Ըստ նրա, քանի դեռ Վրաստանում իշխանության գլուխ գտնվում է Էդուարդ Շեւարդնաձեն, խոսք չի կարող լինել Վրաստանի տարածքային ամբողջականության վերականգնման մասին: «Ես դեմ եմ պետական հարցերը լուծելու ուժային մեթոդներին, բայց վիճակն այնպիսին է, որ չգործել չի կարելի», հայտարարել է Էլիավան: Ըստ նրա, իր ղեկավարության տակ գտնվող զինված կազմավորումները առաջինը չեն կրակ բացել Քութայիսում: «Կրակն առաջինը բացեցին կանոնավոր զորքերը եւ այժմ ամենուրեք ապատեղեկատվություն են տարածում «Քութայիսի հերոսական պաշտպանության» մասին, չնայած ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի տասնապատիկ առավելությանը», վերջում հայտարարել է Էլիավան:

Հայեր Եգիպտոսում ձերբակալված ԱՊՀ-ական կավատների ու պոռնիկների մեջ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Եգիպտական ոստիկանության հոկտեմբերի 20-ի հաղորդմամբ, Եգիպտոսում ձերբակալվել է 1 ուկրաինացի եւ 1 հայ, որոնք երկրի զբոսաշրջիկության կենտրոններում կազմակերպել եւ ղեկավարել են պոռնիկների ցանց: Ձերբակալվել են նաեւ 17 ռուս, ուկրաինացի եւ հայ պոռնիկներ, որոնք իսլամական տարազներով ծպտվել են իրենց «արհեստը» քողարկելու նպատակով:

Վթար «Էրեբունի» օդանավակայանում

Երեկ 13:10-ին «Էրեբունի» օդանավակայանում, Երեւան-Կրասնոդար 931 չվերթն իրականացնող ՅԱԿ-40 ինքնաթիռին դեմ առ դեմ թռիչքագոտի է դուրս եկել զինվորական 51-31 «Ուազ» ավտոմեքենան: Ինքնաթիռի աջ թեւը հարվածել է մեքենային: Մեքենայում եղած 9 զինծառայողներից 2-ը տեղում, 2-ը հիվանդանոցի ճանապարհին մահացել են, կան վիրավորներ: Անձնակազմին մի կերպ հաջողվել է արգելակել եւ 3-5 րոպեների ընթացքում փրկարարներին հաջողվել է ուղեւորներին անվնաս տեղափոխել: Ինքնաթիռում զոհեր, վիրավորներ չկան: 15:40-ին ուղեւորները կրկին մեկնել են: Ստեղծված է կառավարական հանձնաժողով, ճշտվում են մանրամասները:

Ա. Ս.

1999 թ. ԱՄՆ կառավարությունը Հայաստանին կտրամադրի 80 մլն դոլար

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատը հոկտեմբերի 20-ին, երեկոյան, հավանություն է տվել եկող տարի Հայաստանին ֆինանսական օգնություն տրամադրելու օրինագծին: Օրինագծի համաձայն, 1999 թվականին Հայաստանը կստանա մոտ 80 միլիոն ԱՄՆ դոլար: Օրինագիծը նաեւ ուժի մեջ է թողնում Ազատության աջակցության ակտի 907-րդ կետը, ըստ որի արգելվում է կառավարական օգնություն տրամադրել Ադրբեջանին, հաղորդում է Ամերիկայի Հայ դատի հանձնախումբը: Օրինագիծն ընդունվել է 333 ձայնով ընդդեմ 95-ի:

Համաձայն օրինագծի հաջորդ տարի Միացյալ Նահանգները 195 մլն դոլար կտրամադրի Ուկրաինային եւ մոտ 85 մլն դոլար Վրաստանին: 1998 թվականի համեմատությամբ նորանկախ պետություններին ԱՄՆ կառավարության ֆինանսական օգնության ծավալը կրճատվել է: Ինչ վերաբերում է Ազատության աջակցության ակտի 907-րդ կետին, ապա այն պահպանվել է որոշ փոփոխություններով, որոնց համաձայն Արտասահմանյան մասնավոր ներդրումային կորպորացիային (OPIC) եւ Առեւտրի զարգացման գործակալությանը (TDA) թույլատրվում է շարունակել իրականացնել իրենց գործունեությունը Ադրբեջանում:

Բորիս Բերեզովսկին առաջարկել է ԱՊՀ նոր ղեկավար մարմին ստեղծել

ՄԻՆՍԿ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Բորիս Բերեզովսկին առաջարկել է բարեփոխել ԱՊՀ ղեկավար մարմինները եւ ստեղծել Համագործակցության համակարգիչ խորհրդատվական կոմիտե: Նա այդ առաջարկությունը ներկայացրել է ԱՊՀ գործունեության կատարելագործման հարցերով զբաղվող հատուկ աշխատանքային խմբի այսօր Մինսկում բացված վեցերորդ նիստի քննարկմանը:

Բորիս Բերեզովսկին ընդսմին նշել է, որ ներկայումս գործող ԱՊՀ հիմնական մարմինները՝ Գործադիր քարտուղարությունը եւ Տնտեսական միջպետական կոմիտեն, կանոնադրությանը չեն համապատասխանում: Փոխարենը ԱՊՀ կանոնադրության մեջ հստակորեն հիշատակվում է այնպիսի մի մարմին, ինչպիսին է Համակարգիչ խորհրդատվական կոմիտեն: Նրա ասելով, հարկավոր է խստորեն հետեւել այդ փաստաթղթի դրույթներին: «Անհնար է աշխատել կանոնադրությունից դուրս», ընդգծել է Բորիս Բերեզովսկին: Գործադիր քարտուղարն ընդունել է, որ Համակարգիչ խորհրդատվական կոմիտեի ստեղծման դեպքում «իր ձեռքում կկենտրոնանան մեծ լիազորություններ ու գործառույթներ»: «Սակայն ես դա անում եմ ոչ ինձ համար», ասել է Բերեզովսկին: Նա նաեւ հաղորդել է, որ կոմիտեի ստեղծման հարցը կքննարկվի եւ կլուծվի «այլընտրական հիման վրա»:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Արտահերթ նիստ զրո արդյունքով

ԱԺ-ն որոշ պատգամավորների պատանդ

ՆԱՐԻՆԵ ՂՈՒԼԱՐՅԱՆ

Հոկտեմբերի 19-21-ը 68 պատգամավորների ստորագրությամբ ԱԺ-ն գումարեց արտահերթ նիստ՝ օրակարգում ունենալով 6 օրենսդրական նախաձեռնություն, որոնց առյուծի մեծամասնության հեղինակը «Հայրենիք» պատգամավորական խումբն էր: Երեկ՝ 19:40, բազմաչարչար արտահերթն ավարտվեց՝ զրո արդյունքով: Եռօրյա տվայտանքներից հետո ԱԺ-ն կարողացավ վավերացնել ընդամենը 1 նախադասություն պարունակող «Արտահերթ նիստում հարցերի քննարկման կարգի մասին» որոշման նախագիծը, որը խոսքառատ որոշ պատգամավորներին հնարավորություն կտա արտահերթ նիստում հարցերը ներկայացնելիս 20 րոպեի փոխարեն բարբառել 30 րոպե: Կառավարությունը գրեթե ողջ կազմով, վարչապետը, նիստերից առաջ եւ հետո, հանդիպելով ԱԺ խոսնակի, փոխխոսնակների, պատգամավորական խմբերի եւ խմբակցությունների ղեկավարների հետ, օրենսդիրները, խորհրդարանում հավատարմագրված լրագրողները ուշիուշով մասնակցեցին այս արտահերթ եռօրյային՝ յուրաքանչյուրն ըստ իր լիազորությունների, բայց լեռը երկնեց եւ մուկ ծնվեց, կամ ինչպես քաղաքական գնահատական տվեցին պատգամավորներ Արամազդ եւ Ֆիրդուս Զաքարյանները, Վահագն Խաչատրյանը՝ «վարկաբեկվեց» արտահերթ նիստի գաղափարը: Օրակարգում ներկայացված նախագծերի հեղինակները հերթով իրենց օրենքների քննարկումը հետաձգեցին մինչեւ 15 օր ժամկետով՝ պատճառաբանությունները ձեւակերպմամբ գրեթե չէին տարբերվում, իսկ էությամբ նույնական էին. օրենքի օրինագծերը վատ էին նախապատրաստված եւ նրանցում կային բազում հակասություններ Սահմանադրության, գործող օրենսդրության հետ: Մանրամասնենք «ՀՀ ԱԺ կանոնակարգ» օրենքում լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարելու», «ՀՀ պետական գույքի մասնավորեցման» օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծերը «Հայրենիք» պատգամավորական խմբի նախաձեռնությամբ հետաձգվեցին հետագա լրամշակման եւ փոխհամաձայնական գործունեության համար:

Տես ➧ էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Արտահերթ նիստ զրո արդյունքով

Սկիզբը էջ 1

«Հայրենիք» պատգամավորական խմբի ղեկավար Էդ. Եգորյանը, զգալով կատարվածի ողջ լրջությունը, անգամ վիճեց իր խմբակցի եւ «Սեփականաշնորհման մասին» օրենքում փոփոխությունների նախագիծը ներկայացնող Արմեն Կիրակոսյանի հետ, որը թեթեւությամբ համաձայնեց հետաձգել օրենքի քվեարկումը: Էդ. Եգորյանը դժգոհ լքեց նիստերի դահլիճը, բայց իրադրությունը դրանից անշուշտ չշտկվեց:

Թերամշակ էին ոչ միայն օրենքի նախագծերը, այլեւ պատգամավորների տրամադրությունները, որոնց որոշ հատվածը, հեշտությամբ ստորագրություն դնելով արտահերթ նիստ գումարելու թղթի ներքո, հրաժարվում է մասնակցել այդ նույն նիստին: Ինչի հետեւանքով ԱԺ նիստերի դահլիճում քվորումի անընդհատ բացակայություն է: Այսպես՝ արցախյան ազատամարտի զոհված մարտիկների ընտանիքներին որոշակի արտոնություն սահմանող «Հաստատագրված վճարների մասին» օրենքը փոփոխելու նախագիծը դրվեց քվեարկության եւ չընդունվեց, որովհետեւ նիստը նախաձեռնող պատգամավորների էական մասը ինչ-ինչ պատճառով բացակայում էր դահլիճից: Վահագն Խաչատրյանը «Հարկերի մասին» [illegible] տարելու օրինագիծը, որը վերաբերում է քաջահայտ 22 հոդվածի եւ 25 հոդվածի փոփոխությանը, եւս դուրս բերեց քննարկումից՝ պատճառաբանելով, որ կառավարության հետ նոր է ձեռք բերվել պայմանավորվածություն օրենսդրական այս բացը համատեղ կանոնակարգելու: Հիշեցնենք, որ 22 հոդվածը վերաբերում է հարկատուների կողմից հարկային պարտավորությունների ճշտության կասկածի դեպքում հարկային տեսչության կողմից անուղղակի եղանակով դրանք հաշվարկելու սկզբունքին: Կառավարության ընդունած կարգը խառնաշփոթ վիճակ է ստեղծել, Վ. Խաչատրյանի ձեւակերպմամբ՝ դառնալով մի մեծ վտանգ հարկատուների գլխին: ԱԺ խոսնակը հավաստեց, որ վարչապետը համաձայն է շահագրգիռ պատգամավորների հետ այդ կարգը չկիրառել՝ փոխարենն ընդունելով օրենք:

Արմեն Կիրակոսյանի առաջարկը՝ սեփականաշնորհման այն պայմանագրերը, որոնք գերազանցում են 250 մլն դրամը, վավերացնել ԱԺ-ում, դարձյալ բախվեց գործող օրենսդրությանը՝ ԱԺ-ն փորձում է իր լիազորություններն ընդլայնել ի հաշիվ կառավարության, թեեւ չկա չարիք, առանց բարիք, այս օրինագիծը դարձյալ արթնացրեց քաղաքական հետեւանքներով սեփականաշնորհում անցկացնելու մտահոգությունը: Խոսրով Հարությունյանը պաշտպան կանգնեց 90 թվականից մինչեւ այսօր սկսված սեփականաշնորհման գործընթացին: Քննարկման յուրօրինակ նրբերանգներից [illegible] հեռահաղորդակցության նախարար Արտակ Վարդանյանի ելույթն էր, որը, միանալով որոշ պատգամավորների, մինչեւ 97 թ. իրականացված սեփականաշնորհումը համարեց քաղաքականացված եւ նվազ արդյունավետ:

Հերթապահ կրակոցներ խաղողի այգու պահակի կողմից

Էռնեստ Սողոմոնյանը իրենց իսկ նախաձեռնած նիստի ընթացքը համեմատեց խաղողի այգու իր ծանոթ պահակի կողմից արձակվող հերթապահ կրակոցներին: Երբ օրակարգում քննության առարկա դարձավ «Միջազգային մրցույթով իրականացված «Արմենիա» եւ «Անի» հյուրանոցների, Կոնյակի գործարանի գործարքների, «Հայկական ավիաուղիներ» ՊՓԲԸ 1996-98 թթ. ֆինանսական գործունեությունն ուսումնասիրելու ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծելու» վճռական հարցը, ամբիոնին մոտեցավ տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարար Վահրամ Ավանեսյանը՝ հուզված եւ վճռական առաջարկելով ԱԺ-ին վճարել ազդեցիկ մի գումար եւ հրավիրել արտասահմանյան մասնագետների, որոնք կուսումնասիրեն հիշյալ գործարքների թե օրինականությունը, թե արդյունավետությունը՝ փարատելով բոլորի կասկածները:

- Մասնագիտական հանձնաժողովը պետք է անկախ լինի եւ կառավարությունից, եւ ԱԺ-ից եւ անգամ ազգային պատկանելությունից, եզրափակեց Վահրամ Ավանեսյանը: Իսկ դահլիճում 60-70 պատգամավոր էր, որոնց հիմնական մասը երկրապահներն էին, «Հանրապետությունը», մեծի մասամբ բացակայում էր, ուստի Վահագն Խաչատրյանը ստիպված էր հեղինակի իրավունքով քվեարկությունից հանել եւ հետաձգել հանձնաժողովի կազմության որոշումը՝ անորոշ ժամկետով:

ՈԳԵԼԻՑ

«Ով նյութապես պատասխանատու է, գլխով պատասխան կտա»

Պնդեց Կոնյակի գործարանի նախկին տնօրենը, ներկայիս մարզպետ Ալբերտ Հերոյանը

«Ազգ» օրաթերթում Կոնյակի գործարանի մասնավորեցման ոլորանները միշտ ուշադրության կենտրոնում են եղել: Մեր թերթի հոկտեմբերի 20-ի համարում Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի «Ժողովրդավարությունը շատ ավելին պետք է լինի, քան երշիկը» հոդվածի վերլուծական հայացքից չէր վրիպել Կոնյակի գործարքը: Փաստելով, որ նույնիսկ ԱՄՆ ամենամեծ ձեռնարկություններն ունեն օտարազգի գործընկերներ կամ սեփականատերեր՝ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնն արձանագրել էր. «Գործարանի գնորդն այժմ պնդում է, որ պահեստավորված հասուն հնեցրած կոնյակը գաղտնի վաճառվել է համաձայնությունը ստորագրելուց հետո, եւ պահանջում է նվազեցնել արժեքը»: Երեկ ԱԺ արտահերթ նիստում Կոնյակի գործարանի եւ «Արմենիա» ու «Անի» հյուրանոցների մասնավորեցման գործարքները ուսումնասիրելու ժամանակավոր հանձնաժողովի ստեղծման օրինագիծը ներկայացնելիս, նախագծի հեղինակ պատգամավոր Վահագն Խաչատրյանը խորհրդարանի ամբիոնից ընթերցեց այս հատվածը՝ իբրեւ լրացուցիչ հիմնավորում իրենց պահանջած հանձնաժողովի ստեղծման համար: Գործարքի կնքման ընթացքում տեղ գտած ինչ-ինչ անօրինականությունների կասկածը պատել է ոչ միայն հայաստանյան պատգամավորներին եւ հասարակությանը, այլեւ արտերկրի քաջատեղյակ աղբյուրներին:

«Ազգը» դարձյալ դիմեց Կոնյակի գործարանի նախկին տնօրեն Ալբերտ Հերոյանին, որը մասնավորեցումից անմիջապես հետո ազատվեց իր աշխատանքից, ավելի ուշ նշանակվելով Արմավիրի մարզպետ, այս տագնապահարույց լրատվությունը մեկնաբանելու ակնկալիքով: Պատասխանը կտրուկ էր, բայց հետաքրքրական. «Գործարանի բոլոր նյութապես պատասխանատու անձինք մնացել եւ աշխատում են, գլխավոր ինժեները, որն հիմա է դրա տերն ու տնօրենը, ամբողջ հաշվապահությունը կա եւ աշխատում է: Յուրաքանչյուր տարվա դեկտեմբերի 1-ին կատարվում է սպիրտների եւ կոնյակների գույքագրում: Այս դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ, երբ կատարվի հերթական գույքագրումը, եթե գործարանում գտնվող սպիրտների եւ կոնյակների քանակը չհամապատասխանի մեր նշած թվին, անպայմա՛ն, ով նյութապես պատասխանատու է, գլխով պատասխան կտա: Սա առաջին, եւ երկրորդ, ինչպե՞ս կարող է մեզ մոտ պակասորդ լինել, եթե 5 տարվա ընթացքում բնական պակասորդի հաշվին մենք տնտեսել ենք մոտավորապես 6 մլն դոլարի սպիրտ եւ կոնյակ, 600 հազար դոլարի միայն անցյալ տարի ենք տնտեսել եւ մուտքագրել: Հավաստիացնում եմ՝ 98-ի հունվարի 1-ից մինչեւ գործարանը [illegible] հունիսին, մենք անցկացրել ենք գույքագրում եւ ընդունման-հանձնման արձանագրությամբ 1 մլն 639,7 հազար բացարձակ դեկալիտր կոնյակի սպիրտ ենք փոխանցել ֆրանսիացիներին: Եվ վերջ»:

Ն. ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Վերջապես ընտրական օրենսգրքով մտահոգվեցին

«Երկրապահ» պատգամավորական խմբի նախաձեռնած ստորագրահավաքով նոյեմբերի 2-ին՝ 14:30, արտահերթ նիստում Ազգային ժողովը վերջապես կնախաձեռնի խորհրդարանում շրջանառության մեջ գտնվող ընտրական օրենսգրքի երեք նախագծերի քննարկումը: Հիշեցնենք, որ շրջանառության մեջ են «Երկրապահ» խմբի, ԻՄ խմբակցության եւ միացյալ անվանվող ընտրական օրենսգրքի տարբերակները: «Միացյալը» Վ. Խաչատրյանի, Էդ. Եգորյանի եւ Հայկոմկուսի ընտրական օրենքների ծաղկաքաղն է: Պարույր Հայրիկյանի մտահոգությունը՝ ընտրական օրենսգրքի ընդունումը արհեստական ձգձգելու վերաբերյալ, համակեց նաեւ «Երկրապահին», որն էլ երեկ սկսեց ստորագրահավաքը: Նման օրակարգով արտահերթ նիստ գումարելու առաջարկին կողմ ստորագրեցին նաեւ անկախ եւ տարբեր խումբ-խմբակցությունների պատգամավորներ:

Ն. Դ.

Նախորդ իշխանությունների քաղաքական գնահատականը հիմնականում տրվե՞լ է

Սկիզբը էջ 1

Միայն այդ դեպքում այն կարող է հանդիսանալ մի ջրբաժան, որով սահմանազատիչ գիծ պիտի քաշվի մինչեւ այժմ արածի ու չարածի տակ, եւ պիտի հիմք դրվի մեր հետագա կենսագործունեության, համազգային համախմբումի ու համընդհանուր համաձայնության մթնոլորտի ձեւավորման համար, որից պիտի մեկնարկի մեր նորօրյա պատմության նոր շրջանը:

Իհարկե, մտավախություն կա, թե դա կարող է դառնալ վատ ավանդույթ: Ինչպես ենթահանձնաժողովի նիստում ընդգծեց երիտասարդական կազմակերպությունների խորհրդի ներկայացուցիչը, այդպիսի քաղաքական գնահատականը կարող է հիշեցնել խորհրդային ժամանակները, «երբ ամեն մի նոր գենսեկ իր գործունեությունն սկսում էր նախորդի քննադատությամբ»: Այս մտավախության, ինչպես նաեւ «քաղաքական հավակնությունների բացակայության» պատճառով երիտասարդները ձեռնպահ են մնում նախորդ իշխանությունների քաղաքական գնահատականի անհրաժեշտությունը պնդելուց: Սակայն ենթահանձնաժողովում ներկայացված մյուս բոլոր կուսակցությունները համաձայն չէին նման մեկնաբանությանը՝ Շեշտելով, որ խոսքն ամենեւին «քաղաքական հաշվեհարդարի» մասին չէ, այլ օբյեկտիվ եւ արդար գնահատականի, առանց որի առաջ գնալն անհնարին կլինի: ՀՌԱԿ-ի, ՀՅԴ-ի, ՀԴԿ-ի ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ իրենց կուսակցություններում ավարտվել կամ ավարտին է մոտենում այդ փաստաթղթի վրա կատարվող աշխատանքը, մնում է միայն հաստատել իրենց բարձրագույն մարմինների նիստերում, որից հետո, 2-3 օրվա ընթացքում, նախագծերը կներկայացվեն ՔԽ ներքին քաղաքականության ենթահանձնաժողովին: ԳիԱրՔԱ-ին արդեն իսկ ներկայացրել էր իր նախագիծը, որը հրապարակեց Հրանտ Խաչատրյանը եւ որի նախնական քննարկում տեղի ունեցավ:

Ենթահանձնաժողովն անդրադարձավ նաեւ խորհրդարանում ստեղծված իրավիճակին, ընտրական օրենսգրքին: Որոշվեց հարցի քննարկումը շարունակել նաեւ հաջորդ նիստերում: Այդ առթիվ համապատասխան նախագիծ ներկայացնելու պատրաստակամություն հայտնեց ՔԽ գործադիր քարտուղար Հրանտ Խաչատրյանը:

Ենթահանձնաժողովի օրակարգի երրորդ մասը վերաբերում էր վարչապետ Արմեն Դարբինյանի կողմից Բաքվում ստորագրված հայտնի փաստաթղթի երրորդ հոդվածի առթիվ «Սահմանադրական իրավունք» միության հայտարարությանը, որը հրապարակվել է մամուլում: Հրանտ Խաչատրյանն ընդգծեց, որ ՍԻՄ-ը գտնում է, թե առանց անհրաժեշտ վերապահումների այդ փաստաթուղթը ստորագրելով՝ վարչապետը խախտել է 1992 թ. Հայաստանում ընդունված օրենքի պահանջը, որով Հայաստանի իշխանություններին արգելվում է ստորագրել որեւէ փաստաթուղթ, որի մեջ Արցախը կներկայացվի իբրեւ Ադրբեջանի տարածք: Մինչդեռ վարչապետի ստորագրած փաստաթղթի երրորդ հոդվածը վկայակոչում է ՄԱԿ-ի թիվ 822 եւ թիվ 853 բանաձեւերը, որոնք, ըստ ՍԻՄ-ի, միանշանակորեն Արցախն ադրբեջանական են համարում: Ենթահանձնաժողովում ՀՅԴ-ի եւ Սոցիալիստական ուժերի միության ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ իրենք համաձայն են տվյալ խնդրի առթիվ ՍԻՄ-ի գնահատականներին եւ արդեն իսկ ընդունել են համանման հայտարարություններ: Մյուս կուսակցությունների ներկայացուցիչները հայտնեցին, որ իրենք այդ հարցը չեն քննարկել, ընդսմին, ոմանք գտնում են, թե վարչապետը, հնարավոր է, իրոք վրիպում է թույլ տվել, իսկ ոմանք էլ հակված էին կարծելու, որ այդ ենթադրյալ վրիպումն էական ոչ մի նշանակություն չունի: Այնուամենայնիվ, նպատակահարմար համարվեց ՔԽ առաջիկա նիստին՝ ներկայացնել ՍԻՄ-ի, ՀՅԴ-ի եւ Սոցիալիստական ուժերի միության տեսակետը, առայժմ որպես ենթահանձնաժողովի մեկ փոքրամասնության կարծիք:

Կալանավայրերից ազատվել է 434 մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Համաներման շրջանակներում կալանավայրերից, այսօրվա դրությամբ, ազատվել է 434 մարդ: ԱԺ-ի՝ համաներման ընթացքը վերահսկող ժամանակավոր հանձնաժողովի քարտուղար Ներսես Զեյնալվանդյանը ասաց, որ համաներումն իրականացվում է առաջին հերթին անչափահասների գաղութում, այնուհետեւ՝ կանանց գաղութում, բանտի հիվանդանոցներում, այնուհետեւ մյուս կալանավայրերում գտնվող այն կալանավորների նկատմամբ, որոնք իրենց ազատազրկման ժամկետը կրում են համաներումով նախատեսված հոդվածներով: Հոկտեմբերի 21-ին տեղի ունեցավ ժամանակավոր հանձնաժողովի աշխատանքային նիստը: Հանձնաժողովի քարտուղար Ն. Զեյնալվանդյանը ասաց, որ համաներման հետ կապված բոլոր հարցերով քաղաքացիները կարող են դիմել հանձնաժողովին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

Ի՞նչ նպատակների են ծառայում Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագրերը

Դեռեւս 1996 թ.-ին ԱԺ-ի վավերացրած ՀԲ Հայաստանի ձեռնարկությունների զարգացման վարկային ծրագիրը առայժմ «թափ առնելու» փուլում է: Մոտ երկու տարի տարբեր ատյաններում տարբեր պաշտոնյաների կողմից հիշատակվող այս ծրագրի իրականացումը, որի հետ մեծ հույսեր են կապում, դանդաղում է, երբ հանրապետության արդյունաբերական ձեռնարկությունների թիվ մեկ խնդիրը շարունակում է մնալ ֆինանսական եւ շրջանառու միջոցների ձեռքբերումը: Ձեռնարկությունները պահանջում են «էժան» վարկային ռեսուրսներ, քանի որ բանկերի կողմից առաջարկվող ներկայիս տոկոսադրույքները շատ բարձր են (մինչեւ 70 տոկոս), իսկ դրանք ուշանում են: Ինչո՞ւ. պարզվում է, որ...

Վարկ տրամադրելն այնքան էլ հեշտ գործ չէ

Վերոհիշյալ վարկային ծրագիրն իրականացնող ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնի տվյալների համաձայն, ծրագրի շրջանակում մինչեւ օրս հաստատվել է 18 հայտ՝ 2,6 մլն դոլար ընդհանուր արժողության, որից «առձեռն» ձեռնարկություններին տրվել է 2 մլն-ը: Ընդհանրապես, ամբողջ վարկային ծրագիրն արժե 15 մլն ԱՄՆ դոլար (11,6 SDR կամ դոլարի նկատմամբ սահմանված հաշվարկային փոխարժեք), որից վարկային գծին բաժին է հասնում 14 մլն-ը, մնացած 1 մլն-ը ձեռնարկություններին կտրամադրվի որպես շնորհ: Տեղեկացնենք, որ ծրագիրը, առավել արդյունավետ դարձնելու երկամյա ժամանակահատվածում, բավականին փոփոխվել է: Նախ, ըստ նախնական պայմանագրի, վարկային գիծը կազմելու էր 11,6 մլն, որը պետք է տրամադրվեր բանկերին, վերջիններս էլ ձեռնարկություններին՝ ըստ նրանց ներկայացրած բիզնես-ծրագրերի, իսկ նախատեսված շնորհների ծավալը 3,5 մլն-ից նվազեցվել է 1 մլն-ի: Նախնական գնահատականներով՝ վարկերի տոկոսադրույքը հասնելու էր 14-18 տոկոսի, իսկ դրանց չափը՝ 150-300 հազար դոլարի: Վարկերը կառավարությանը տրամադրվել են 10 տարի ժամկետով, իսկ բանկերի կողմից ձեռնարկություններին կտրամադրվեն 7 տարով: Կենտրոնի տնօրեն Բագրատ Ենգիբարյանի ներկայացրած տվյալների համաձայն, ծրագիրն իրականացվելու է մինչեւ 2002 թ.-ը. բանկերին գումարները տրամադրվելու են մոտ 7 տոկոսով: Այսօրվա դրությամբ բանկերի կողմից ձեռնարկություններին վարկեր են տրվում 18-21՝ շուկայականին մոտ տոկոսադրույքով, իսկ վարկերի չափը հասնում է մինչեւ 500 հազար դոլարի: Բացի այդ վարկառուների ընտրության ժամանակ չի պահպանվում նախկինում հաստատված ներմուծմանը փոխարինող եւ արտահանմանը խթանող արտադրություններին առաջնահերթություն տալու սկզբունքը, քանի որ, ըստ պրն Ենգիբարյանի, դրամական միջոցները բավականին շատ են, եւ ձեռնարկությունների ընտրության ժամանակ սահմանափակումներ չպետք է լինեն: Ընդհանրապես, ծրագրի իրականացման մեխանիզմում տարակուսանք առաջացնող կետերը շատ են: Նախ ձեռնարկությունների ընտրության եւ հաստատման մենաշնորհը տրված է բանկերին, որի պատճառով...

Ձեռնարկություններն ուղղակի կախվածության մեջ են ընկնում բանկերից

Ըստ գործող մեխանիզմի, բանկերի կողմից ծրագրերի հաստատումը կարելի է վերջնական համարել, քանի որ, Բ. Ենգիբարյանի խոստովանությամբ, մինչեւ օրս նրանց հաստատած ոչ մի ծրագիր ՀԲ-ի եւ կենտրոնի հատուկ հանձնաժողովի կողմից չի մերժվել: Փաստորեն, ծրագրերի հաստատման մենաշնորհը բանկերինն է, քանի որ, պրն Ենգիբարյանի մեկնաբանությամբ, կարեւորը գումարների վերադարձելիության ապահովումն է եւ ոչ թե վարկային ծրագրի արժեքը կամ ոլորտի առաջնահերթությունը: Ստացվում է, որ մի կողմից բանկերն իրենց վրա են վերցնում վարկերի ռիսկայնությունը, մյուս կողմից՝ նրանց են տրվում անսահմանափակ հնարավորություններ: Ընդհանրապես տպավորություն է ստեղծվում, որ վերոհիշյալ վարկային ծրագիրն ավելի շատ ուղղված է բանկային համակարգի զարգացմանը, քան ձեռնարկությունների. բանկերին հնարավորություն է տրվում ձեռք բերել «էժան» ռեսուրսներ, միջազգային կազմակերպությունների հետ աշխատելու, միջազգային չափանիշներին համապատասխան ծրագրեր կազմելու փորձ եւ այլն, իսկ վարկերի խիստ կարիք ունեցող ձեռնարկությունները ստիպված են փնտրել ուղիներ՝ միջազգային չափանիշներով բիզնես-ծրագրեր կազմելու, խորհրդատվական ընկերություններ վարձելու, հայկական մտածելակերպով՝ բանկային համակարգում հարեւան-ծանոթ-բարեկամ փնտրելու համար եւ այլն: Եվ այս ամբողջ գործընթացի տեւողությունը պաշտոնապես տեւում է 6-8 շաբաթ, իսկ հայտերի հաստատվելու հավանականությունը՝ 70-80 տոկոս, սակայն տարբեր ձեռնարկությունների տնօրենների հետ զրույցից պարզվում է, որ վարկեր ստանալը «այնքան էլ հեշտ բան չէ». դրա համար ամիսներ են պետք եւ մեծ համբերություն, հաճախ՝ իզուր:

Ներկայումս վարկային ծրագրի մեջ ընդգրկված են 10 բանկեր՝ «Հայագրո», «Կոնվերս», «Շիրակինվեստ», «Լենդ», «Գլաձոր», «Ինեկո», «Անելիք», «Կրեդիտ Երեւան» եւ «Հայէկոնոմ» վերջիններս ծրագրին միացել են վերջին 1-2 շաբաթվա ընթացքում: Կենտրոնի կարծիքով՝ ինչքան շատ բանկեր ընդգրկվեն ծրագրի մեջ, այնքան շատ ձեռնարկություններ կստանան վարկեր եւ կպակասի սուբյեկտիվիզմը: Թե կոնկրետ ո՞ր ձեռնարկություններն են մինչեւ այժմ վարկավորվել, կենտրոնից, ինչպես նաեւ բանկերից, հնարավոր չեղավ տեղեկանալ, քանի որ դա «բանկային գաղտնիք է»: Այդ դեպքում հարց է առաջանում՝ ինչպե՞ս կարելի է ստուգել բանկերի անաչառությունը կամ իրականացնել հսկողություն: Ընդհանրապես տարբեր բանկեր ծրագրի նկատմամբ ունեն տարբեր մոտեցումներ, իսկ դա, ըստ պրն Ենգիբարյանի, այն խնդիրն է, որն իրենց բացարձակ չի հետաքրքրում: Որպեսզի բանկերը «չեղվեն», պարբերաբար անցկացվում է մոնիտորինգ եւ այցելություններ վարկառու ձեռնարկություններ:

«Գործերդ լա՞վ են, գրանտս ես տուր»

Ինչ վերաբերում է 1 մլն դոլարի շնորհներին, ապա դրանց բաշխումը պետք է իրականացնի «Ձեռնարկությունների աջակցման հիմնադրամը»: Շնորհների չափը նախատեսված է 2-50 հազար դոլար: Դրա հետ մեկտեղ պրն Ենգիբարյանը հայտնեց նաեւ մի հետաքրքիր (բայց տարակուսելի.-Գ. Մ.) նորույթ. շնորհների տրամադրման մեխանիզմի համաձայն պետք է ապահովվի դրանց վերադարձելիությունը: Նախ՝ շնորհներ կտրվեն այն ձեռնարկություններին, որոնք ի վիճակի են ապահովելու 20 տոկոսի համաֆինանսավորում, իսկ ներդրումից հետո հաջողության հասնելու դեպքում կպարտավորվեն շնորհները վերադարձնել: Այլ կերպ ասած, «հարկայինի» միջոցով կստուգվի ձեռնարկությունների աշխատանքը եւ կկիրառվի «գործերդ լա՞վ են, գրանտս ես տուր» մեխանիզմը, որը ծրագիրը մշակողների ձեւակերպմամբ կոչվում է «շրջանառու հիմնադրամի մեխանիզմ»:

Եվ վերջում՝ մի քանի փաստեր առանց մեկնաբանությունների կամ տեղեկություններ նրանց համար, ովքեր մտադիր են ձեռնարկությունների զարգացման վարկային ծրագրի արդյունավետությունը քննարկել ՀՀ Սահմանադրական դատարանում: Ֆինանսական ծրագրերի իրականացման կենտրոնը ֆինանսավորվում է ՀԲ կառուցվածքային բարեփոխումների ծրագրի միջոցներից (մոտ 67 հազար դոլար), ունի 15 աշխատակից, որոնց միջին աշխատավարձը կազմում է 300 դոլար: Ծրագրին կից գործում է նաեւ բանկային վերահսկողության կենտրոն, որի աշխատանքներն իրականացնում է բրիտանական «Ֆիշեր-Վուդրիջ» խորհրդատվական ընկերությունը: Վերջինիս տնօրեն Գորդոն Ֆիշերը հայտնեց, որ ծրագրի շրջանակներում իրենց տրամադրվել է 200 հազար դոլար (մինչեւ տարեվերջ ծախսելու համար)՝ բանկային վերահսկողության եւ «աջակցող ծախսերի» համար: Ի դեպ, նման ծրագրերում արտասահմանյան փորձագետների աշխատավարձը կազմում է մինչեւ 20 հազար ԱՄՆ դոլար:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ԴԱՏ

Անգլիկոնսալթինգն Արմենտելի կադրային խառնաշփոթի զո՞հ

Երեկ Սպանդարյան շրջանի ժողովրդական դատարանում շարունակվեց Անգլիկոնսալթինգ-Արմենտել դատական վեճը, որը բավական հստակ վարում է ժողովրդական դատավոր Ելիզավետա Դանիելյանը: Դատարանը քննության ընդունեց պատասխանող կողմի (Արմենտելի) հակընդդեմ հայցը՝ Անգլիկոնսալթինգ-Արմենտել պայմանագիրն անվավեր ճանաչելու մասով՝ Անգլիկոնսալթինգի տնօրեն Սթիվ Վոլքերի ԱՄՆ-Հայաստան-ԱՄՆ ուղեւորությունների ծախսի հատուցման պահանջն անտեղի համարելով:

Արմենտելի իրավաբանական ծառայության պետ Արմեն Ղազարյանը մանրամասնեց պայմանագրի անիրավաչափության վարկածը՝ հայտարարելով, որ ձեռնարկության պայմանագրերն ստորագրում է բացառապես գործադիր տնօրենը՝ իրավաբանական բաժնի վիզայով, մինչդեռ ինքը տեղյակ չի, չի տեսել եւ չգիտե, թե ինչպես է ստորագրվել տվյալ պայմանագիրը: Արմենտելի կողմից ստորագրել է ձեռնարկության խոշորագույն փայատեր հունական OTE ֆիրմայի կողմից Արմենտելի ֆինանսական գծով խորհրդատու եւ վերահսկիչ նշանակված Գարեգին Մովսիսյանը, որն ստորագրման պահին ընդամենը բաժնետերերի խորհրդի անդամ էր, իսկ գործադիր տնօրեն նշանակվել է ավելի ուշ՝ մայիսի 22-ին: Բացի այդ, Անգլիկոնսալթինգի՝ Արմենտելին մատուցած խորհրդատվական ծառայությունները որեւէ փաստաթղթում արձանագրված չեն. ընկերությունը պայմանագրով նախատեսված որեւէ ծառայություն (այն է՝ ավտոմատ կառավարման համակարգի ստեղծմանը եւ հաշվապահությանն առնչվող խորհրդատվություն) չի իրականացրել: Ավելին, պրն Ղազարյանի ասելով, Անգլիկոնսալթինգի տնօրեն Սթիվ Վոլքերը, լինելով միաժամանակ Արմենտելի ինֆորմացիոն կառավարման գծով փոխնախագահը, փաստորեն փորձել է վարձատրություն ստանալ այն ծառայությունների համար, որ մատուցել է «ինքն իրեն»:

Անգլիկոնսալթինգի ներկայացուցիչ Ռոբերտ Գրինը, սակայն, պնդում է հակառակը. իր ընկերությունը մեղավոր չէ Արմենտելում տեղ գտած կադրային խառնաշփոթի համար, եւ SIEMENS ֆիրմային առնչվող խորհրդատվությամբ, մասնավորապես, Արմենտելին փրկել է 14 մլն դոլարի վնասից: Հարցուպատասխանի ընթացքում բազմաթիվ անպատասխան հարցադրումներ ծնվեցին՝ կապված պայմանագրի ստորագրման պահին Գարեգին Մովսիսյանի «անորսալի» կարգավիճակի (պրն Մովսիսյանը տնօրինում էր Արմենտելի ֆինանսական գործերը՝ չլինելով Արմենտելի գործադիր տնօրենը), պայմանագրի անիրավաչափության դեպքում Արմենտելում պրն Գրինի նույնքան անհասկանալի ներկայության հետ եւ այլն: Տկն Դանիելյանը բավարարեց հայցվոր կողմի մի շարք միջնորդություններ՝ դրանք համարելով դատարանին հետաքրքրող հավելյալ փաստաթղթեր ներկայացնելու պահանջով: Ըստ այդմ, պատասխանող կողմը պարտավորվեց ներկայացնել Գարեգին Մովսիսյանի աշխատանքի նշանակման հանգամանքները եւ իրավասությունների շրջանակը հստակեցնող, «Հայկապում» նրա ստորագրությունը վավերացնող փաստաթղթեր, տեղեկանք մարտի 9-ին Արմենտելի խորհրդի եւ (կամ) փայատերերի նիստի կայացման (կամ չկայացման) վերաբերյալ (հայցվոր կողմը պնդում է, որ այդ օրը Մովսիսյանը նշանակվել է Արմենտելի գործադիր տնօրեն): Բացի այդ, դատարանը պահանջեց գրավոր տեղեկանք ս.թ. մայիսից մինչեւ հունիսի 18-ը այլ օտարերկրյա ընկերությունների հետ Արմենտելի կնքած (կամ չկնքած) պայմանագրերի վերաբերյալ, հաջորդ դատական նիստին հրավիրել Արմենտելի գլխավոր հաշվապահին (միակ մարդը, որ, ըստ պրն Ղազարյանի, իրազեկ էր կնքված պայմանագրին), ճշտել Արմենտելի կողմից Ռոբերտ Գրինին ԱՄՆ մեկնելու եւ վերադառնալու տոմսերի արժեքի փոխանցման ժամկետը (տոմսերը համապատասխանաբար հուլիսի 3-ի եւ 9-ի համար են, երբ, պրն Ղազարյանի հավաստմամբ, պայմանագրի իրավաբանական ուժն արդեն իսկ կասկածի տակ էր): Սպասենք դատական գործընթացի հետագա արարներին:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑ

«Ոչ միայն հացիվ»-ը՝ ՀՕՖ ծրագրերում

Հայ առաքելական եկեղեցու Արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդի նոր ծրագիրը, որ արդեն մեկնարկել է Շիրակի մարզում՝ «Օգնություն մարզերի մանկապարտեզներին», արձանագրում է ռազմավարական «շեղումը», որ սկսում է ներդրվել ՀՕՖ ծրագրերում՝ «ոչ միայն հացիվ»: Ծրագիրը շահեկանորեն համատեղում է նյութական օգնությունը հոգեւոր սննդի հետ. Հայաստանում իր ծավալած գործունեության ընթացքում առաջին անգամ համագործակցելով Հայաստանի աստվածաշնչային ընկերության հետ, ՀՕՖ-ը մարզերի մանկապարտեզների, հանրապետության գիշերօթիկ դպրոցների եւ մանկատների մոտ 80 հազար երեխաների եւ աշխատակիցների կբաժանի սննդի փաթեթներ (լոբի, ոսպ, ոլոռ, կաթի փոշի եւ ձեթ), որոնցից 65 հազարը «կհամեմվեն» աստվածաշնչային ընկերության ջանքերով Դանիայում տպագրված հոգեւոր պատմվածքների նկարազարդ գրքույկներով:

Երեկ ՀՕՖ երեւանյան գրասենյակում այդ առթիվ հրավիրված ճեպազրույցին ներկա էին ՀՕՖ Հայաստանի մասնաճյուղի տնօրեն Վիգեն եպս. Այքազյանը, Հայաստանի աստվածաշնչային ընկերության խորհրդի քարտուղար, էջմիածնի Գեւորգյան ճեմարանի տեսուչ, հոգեշնորհ տեր Հայկազուն ծայրագույն վարդապետ Նաջարյանը եւ ՀՕՖ սննդի ծրագրերի տնօրեն Գրիգոր Թաթուլյանը: Վիգեն Սրբազանը կարեւորեց աստվածաշնչային ընկերության հետ համագործակցությունը (հայ մանուկների հոգեւոր կրթությանը նպաստելու առումով) մեր օրերում, «երբ աղանդավորներն ամեն կողմ տարածված են՝ օգտվելով մեր ժողովրդի աննպաստ վիճակեն: Դուք ալ, որ տեսակ մը մեր դեսպաններն եք ժողովուրդին առջեւ, ձեր նպաստը պիտի բերեք. այդ խնդիրները միայն հոգեւորականներու գործը չեն: Ասոնց (աղանդավորներ- Լ. Պ.) վնասը այսօր չենք զգար, բայց վաղը պիտի զգանք եւ ուշ պիտի լինի»:

Պրն Թաթուլյանը բացեց նոր մեկնարկած ծրագրի փակագծերը, իսկ հայր Հայկազունը համառոտ ներկայացրեց աստվածաշնչային ընկերության գործունեության ակունքները եւ գաղափարախոսությունը: Հայաստանում այն գործում է 1991 թ.-ից, սերտորեն համագործակցելով մյուս երկրների «ընկերակիցների» հետ (ավելի քան 135 երկրներ անդամ են համաշխարհային աստվածաշնչային ընկերության, առանձին ընկերություններ մոտ 200-ամյա պատմություն ունեն, եւ միայն 1946-ից հետո են միավորվել համաշխարհային կառույցում, որի կենտրոնը Լոնդոնն է):

«Ազգի» հարցին պատասխանելով, ՀՕՖ ղեկավարությունը հավաստեց, որ ծրագրի «մարզային» ուղղվածությունը Երեւանի քաղաքապետարանին առնչվող կաթի փոշու հայտնի միջադեպի հետ կապ չունի եւ Երեւանին «պատժելու» նպատակ չի հետապնդում. պարզապես ՀՕՖ ծրագրերի առյուծի բաժինը կենտրոնացած է Երեւանում, ուստի որոշվել է առավել ուշադիր լինել ծայրամասերի նկատմամբ:

Ավելացնենք, որ «Մաթեւոսյան կրթավճար» ծրագրի շրջանակում մանկատների 23 սաներ ՀՕՖ հովանավորությամբ տեղավորվել են երեւանյան տեխնիկումներում՝ համալրելով այն 20 ուսանողների ցուցակը, որոնց ՀՕՖ-ը սատարում է: Բացի այդ, շուտով տեղի կունենա թափառաշրջիկ եւ անապահով երեխաների համար նախատեսված շենքի բացումը Զեյթուն թաղամասում:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Լրագրողական հանրապետություն

Ի՞նչ է պատահել

Ամեն ինչ ճիշտ է: Պատահել է այն, ինչ հաճախ է պատահում, կամ ավելի ճիշտ՝ միշտ է պատահում: Եվ պատահածի լավագույն գնահատականը տվեց ԱԺ նախագահի խորհրդականը, երբ կրքերը մի փոքր հանդարտվել էին, եւ խոսակցությունն ավելի ընկերական էր դառնում. «Թերթը պետական թերթ է, թերթի գլխավոր խմբագիրը պետական աշխատող է, եւ որպես պետական պաշտոնյա, եթե Լիզա Ճաղարյանը ցանկանում էր երկար մնալ իր պաշտոնին, պիտի մի քիչ հաճոյակատար լիներ»:

Աքսիոմատիկ այս ճշմարտության հետ վիճելու համար կամ պիտի հանճար լինես, կամ խելագար:

Այո, Լ. Ճաղարյանը պիտի մի քիչ հաճոյակատար լիներ ու չեղավ: Մեր մամուլն ու հեռուստատեսությունը, ցավոք, սիրում են ցանկացած բախում անձնավորել, եւ հարցը ներկայացվեց որպես Լիզա Ճաղարյանի եւ Աշոտ Աղաբաբյանի անձերի հակասություն: Սա էլ հիմքից զուրկ չէ, բայց ստեղծագործական կազմը հրաժարվեց Աշոտ Աղաբաբյանի հետ աշխատելուց, որովհետեւ Լիզա Ճաղարյանի հետ պետական թերթում աշխատելով՝ հաճոյակատար չէր եղել, եւ դա գոհացնում էր իրեն: Բոլոր այն մեղքերը, որոնցով մեղադրեց ԱԺ-ն թերթի գլխավոր խմբագրին, հավասարապես նաեւ բողոքավորների մեծ մասին էր վերաբերում: Բոլորը հասկանում են, որ «մեղքի» իրենց բաժինն ունեն ԱԺ-ն «վարկաբեկելու» գործում: Լիզա Ճաղարյանը պիտի հեռացվեր, եւ դա իրեն պատիվ է բերում: Նրանք, ովքեր չուզեցին անձնապես ընդունել թերթի գլխավոր խմբագրի պաշտոնանկությունը, պարզապես պաշտպանում են թերթի այն տեսակն ու ազատությունը, որին իրենք հասել էին վերջին 8 ամիսների ընթացքում, եւ հանիրավի անվանվեցին Լիզա Ճաղարյանին հավատարիմներ: Պետական թերթը մարդկանց, ցավոք, նաեւ մեր գործընկերներից շատերին, յուղ ու մեղրով լիքը կարաս է թվում, մինչդեռ նույնիսկ Աշոտ Աղաբաբյանին «հավատարիմ» մի քանիսը կհաստատեն, որ երբեմն ոտքով ու կիսաքաղց են աշխա- [illegible]

Վիճակն այս փոխհատուցվում էր այն ազատությամբ, որի մասին արդեն ասացինք: Հպարտներս չէինք տրտնջում, որովհետեւ ականջներս երկրի զարկերակին՝ լսում էինք պետության սրտի մերթ մարող, մերթ էլ կաթվածահարության չափ ուժգնացող տրոփյունը եւ արձանագրում, եւ միամտաբար կարծում, թե մեր տված «կարդիոգրաման» շատ կարեւոր է ժողովրդավարության, այսինքն երկրի բուժման համար:

Հիմա, երբ ասվում է, թե գրեթե «հակապետական» գործունեություն ենք ծավալած եղել, ուրիշ ի՞նչ էր մնում մեզ անելու...

Ազատությունից հրաժարումը մեզ ներկայացավ Աշոտ Աղաբաբյանի կերպարով (կարող էր եւ մեկ ուրիշը լինել, անձն այստեղ կարեւոր չէ), որովհետեւ նա՝ համամիտ մեզ տրված ԱԺ գնահատականին, եկավ պետական պաշտոն զբաղեցնելու, լինելու մի քիչ հաճոյակատար ու մի քիչ դիվանագետ: Սա թերթի դեմքն է որոշելու կամ անդիմությունը: Այսքանն է պատահել:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԵՐԱՆՅԱՆ

«ՀՀ» ոչ լեգիտիմ խմբագիրը մատնագրության գլուխգործոց էր հղացել: Իհարկե, «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի խմբագրի պաշտոնանկությունը միայն ԱԺ-ի ու նրա նախագահ Խոսրով Հարությունյանի քմահաճույքը չէր: «ՀՀ»-ի նոր խմբագիրը մատնել է բոլոր նրանց, ովքեր այդ գործում մեծ դեր (գուցե նաեւ ներդրում) են ունեցել: Այնուամենայնիվ, այդ ցուցակում կան անուններ, որոնց Աշոտ Աղաբաբյանը կցանկանար մոռացնել իր կերակրամանին, բայց դրա փոխարեն չկան անուններ, որոնք հիմնական տնտեսուներից են:

Ի գիտություն

Ստեղծվել է «ՀՀ» գործադուլային կոմիտեի ֆոնդ, ովքեր ցանկանում են աջակցել, կարող են դիմել մամուլի շենք, 13-րդ հարկ՝ գործադուլային կոմիտե:

«ՀՀ»

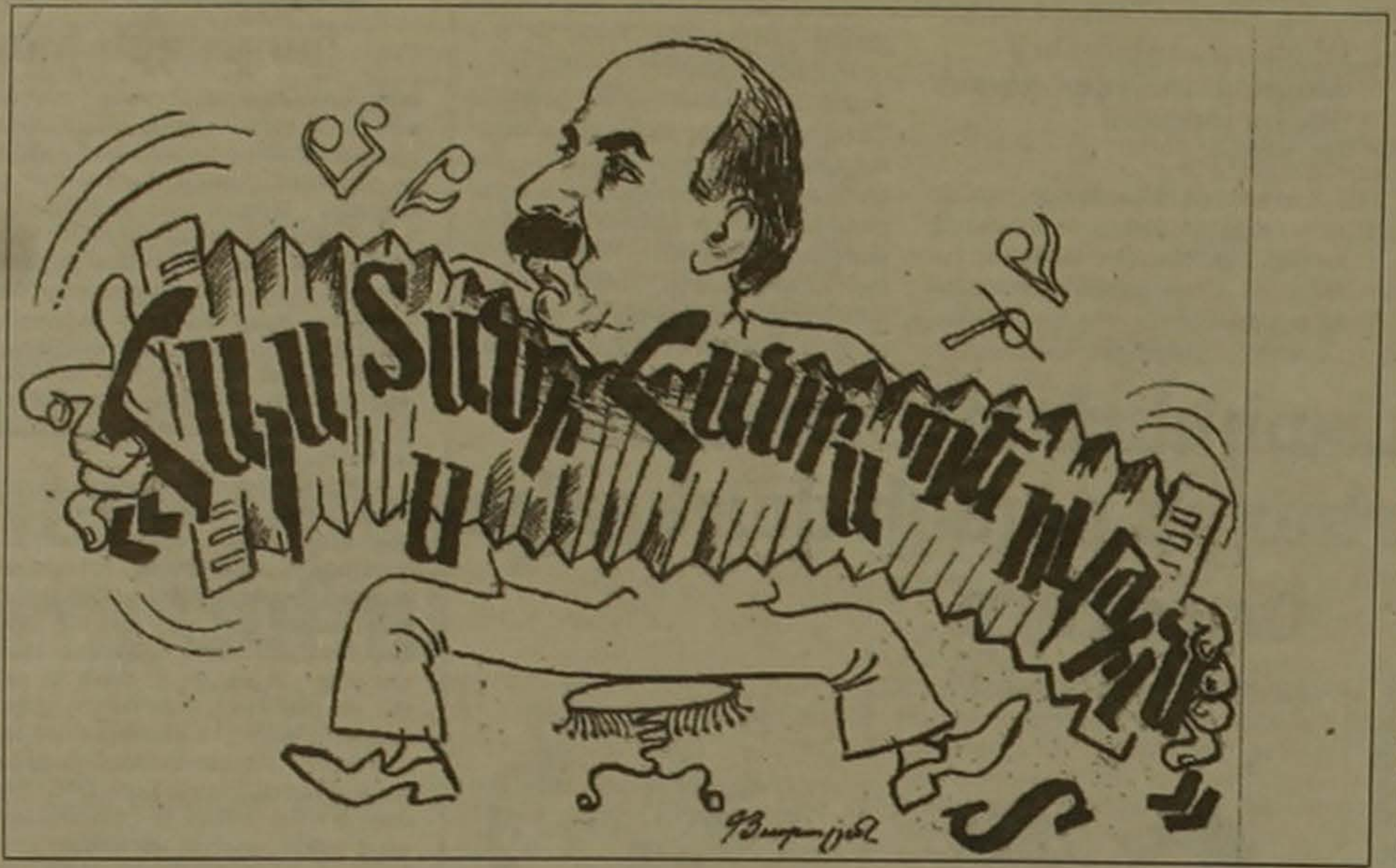

Ի՞նչ է ազգային պետությունը

Ազգային պետությունն, անշուշտ, միայն այն չէ, որ ունի իր զինանշանը, հիմնը, դրոշը, բանակը, արտաքին գործերի նախարարությունը եւ այլն: Դրանք ատրիբուտներ են, որոնք, հարկավ, որոշակիորեն արտացոլում են պահում տվյալ պետության հիմքը ձեւավորող էթնիկ կազմի ինքնագիտակցությունը: Սակայն որեւէ ազգային խումբ նույն հաջողությամբ կարող է իր պետությունը հիմնել այլ պետության հյուսվածքի վրա՝ տարբեր ճանապարհներով թափանցելով նրա վարչարարական կազմի, տնտեսական կառույցների, բանկային եւ կրթական համակարգերի, զանգվածային լրատվամիջոցների մեջ: Պարզ է, որ տվյալ դեպքում կարեւոր չէ, թե պետությունն ում անունով է կոչվում, այլ այն, թե ում շահերին է ծառայում:

Պատմության մեծագույն հանելուկներից եւ տակավին անաչառ գնահատականի չարժանացած երեւույթներից է, օրինակ, Ադրբեջան պետության ի հայտ գալը 1918 թվականին: Հայտնի է միայն, որ նրան ծնունդ տալու գործում քրտնաջան ջանքեր են թափել Կամենեւը (Ֆայերման) եւ Զինովեւը (Անֆելբաում): Բոլշեւիկյան ռազմահեղափոխական կոմիտեի նիստերում բազմիցս ելույթներ է ունեցել Տրոցկին (Բրոնշտեյն)՝ կոչ անելով Անդրկովկասում ընդլայնել այսպես կոչված «թուրքերի» իրավունքները ի հաշիվ մյուս ժողովուրդների: Իրականում «թուրք» անվան տակ նկատի էին առնվում հուդայական մշակույթի ժառանգորդներ խազարները եւ թաթերը, որոնց թիվը դարասկզբին Շիրվանի հարթավայրում մեկ միլիոնի էր հասնում: Պետությունը կոչվելու էր «Հազարեթ Իսրայելիս», որպես պահեստային տարբերակ՝ Պաղեստինում հրեական ազգային պետության հիմնումը ձախողելու դեպքում: Պատահական չէ, որ արդեն 1920 թվականին, Թեոդոր Հերցլը Վիեննայում հրատարակվող իր ամսագրում ողջունում էր հրեական «Ադրբեջան» պետության ծնունդը, որը կոչված էր «կլանել եւ հրեականացնել ամբողջ տարածաշրջանը»:

Հարց է ծագում, ինչո՞ւ էին Աբրահամի հետնորդներն այդքան շահագրգռված անվանապես ազգային պետություն ստեղծելու հարցում, եթե իրենց ամենեւին էլ վատ չէին զգում [illegible] ների ներսում, ինչպես, օրինակ, Բրիտանիայում, ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Կանադայում եւ այլուր: Երբ հիմնադրվեց Իսրայելը, հրեական առաջնորդներից Բեն Գուրիոնը, ինչպես եւ կարելի էր կռահել, հայտարարեց. «Պետությունը մեզ անհրաժեշտ է հրեական ոգին ամուր պահելու համար»:

Ահա ազգային պետության դերի եւ նշանակության գաղտնիքների գաղտնիքը: Պետությունն ազգի հոգեւոր հանգրվանն է, պայքարի կորիզը, ազգային ինքնագիտակցությունը հարատեւելու եւ զարգացնելու ձգտումը պահպանելու երաշխիքը: Եթե պետությունն, իսկապես, ազգային է, ապա հետեւողականորեն փնտրում եւ հայտարարում է իր կարողունակ զավակներից յուրաքանչյուրի եւ տառացիորեն քամում նրանցից բոլոր ունակությունները մինչեւ վերջ՝ հանուն ազգային շահերի: Եթե պետությունն ազգային չէ, ապա թքում է իր քաղաքացիների երեսին անխտիր, առաջ է բերում լքումի եւ անտարբերության տրամադրություններ, առաջնորդվում է թայֆայականությամբ եւ գնալով ավելի ու ավելի է խրվում հանուն աթոռի մղվող գզվռտոցի հործանուտը: Եթե պետությունն ազգային չէ, ապա անգամ ժողովրդի ընտրյալները զազրախոսությամբ են զբաղվում: Ազգային նշանակության խնդիրները վերածվում են քաղաքականի՝ դրանց տակ քողարկելով անհատական եւ խմբակային շահերը:

Եթե պետությունն ազգային է, ապա նախ հարց է տալիս ինքն իրեն՝ ո՞ւր է գնում եւ ինչպիսի՞ ուժերով: Իսկ այդ հարցը տալիս է ոչ թե 70 տարին մեկ անգամ [illegible] չի տալիս), այլ ամեն օր եւ ամեն ժամ: Եթե պետությունն ազգային չէ, ապա իրավամբ արժանի է մշտապես այլ ազգերի երաժշտության տակ պար գալուն (թող դա կոչվի «ռեփ» կամ «կազաչոկ», երկու դեպքում էլ արդյունքը նույնն է):

Ի վերջո, մի՞թե կարելի է ազգային պետության մեջ անվերջ հայհոյել իշխանություններին, բայց միեւնույն ժամանակ ասել նաեւ, որ նրանց փոխարինողներ չկան: Մի՞թե, իսկապես, հիմնախնդիր է, թեկուզ մեկ միլիոնի միջից 20-30 ընտրյալների առանձնացնել, որոնք դուրս կհանեն պետության նավը ճահճուտից եւ կթիավարեն թարմություն բերող քամիների շրջանը: Բայց միգուցե սա՞ էլ է մարտավարություն, որպեսզի «ընտրյալները» դրսից հայտնվեն: Իսկ եթե դրսից են հայտնվելու, ապա վայն եկել է տարել այդպիսի պետությանը:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Օգտագործվելու մասին

Աշոտ Աղաբաբյանը բոլոր իշխանությունների օրոք էլ եղել է ամենալավ բամբասողն ու «ինտրիգանը»՝ բոլորս էլ լավ ենք իմացել: Տղան վերջապես հնարավորություն ունեցավ ինքնադրսեւորվելու (տես՝ «ՀՀ» վերջին համարները):

Զգուշացնում ենք ոչ լեգիտիմ խմբագրին՝ ոտքերդ վերմակիդ չափով մեկնիր: Այլապես Արմեն Զաքարյանի հետ նույն վերմակի տակ գտնվող ծեր ընտրյալ «դուետին» օգտագործողները կշտանան:

ՀՀ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵ

Հ. Գ. «ՀՀ» գործադուլային կոմիտեն հայտնում է իր ընթերցողներին, որ այսուհետեւ եւ ընդմիշտ չի գնալու այն կեղտոտ խաղին, որը պարտադրվում է Աշոտ Աղաբաբյանի կողմից, որպեսզի իր թերթը կարդացվի: Մենք պաշտպանում ենք հիմնադիրի մեր իրավունքները, ազատ խոսքի եւ ժողովրդավարության սկզբունքները, որոնց հետ ինքն անձամբ իսկ առնչություն չունի:

-ՀՀ-

Օյ, օյ, Աշոտիկ

Աշոտիկ ջան, Աշոտիկ:

Այս ինչե՞ր են կատարվում, Աշոտիկ: Դռներ ես բախում աթոռ ստանալու համար, Աշոտիկ: Դռներ ես թաքուն բացում կաբինետ մտնելու համար, Աշոտիկ: Եթե թաքուն չես բացում, ապա երեկ ինչպե՞ս ես հայտնվել գլխավոր խմբագրի կաբինետում, Աշոտիկ: Ինչերի՞ ետեւից ես ընկնում, ջան Աշոտիկ: Պատերին փակցված ապազգային ժողովականների նկարներ ես տպագրում թերթում, Աշոտիկ: Բա կարելի՞ է ամբողջ հանրապետության առջեւ ծաղրանքի արժանացնել մի քանի ապազգային ժողովականների, որոնք ընդամենը մի սենյակի պատերի ներսում են ծաղրանքի արժանացել, Աշոտիկ:

Օյ, օյ, Աշոտիկ: Ռեւանշի ձգտող, ռեւանշի հասած Աշոտիկ:

Լավ չես անում, Աշոտիկ: Տասնչորսերորդ հարկի միջանցքի դուռը փակում ես, որ լրագրողները չմտնեն իրենց սենյակները, հետո էլ նրանցից բացատրագիր ես պահանջում, թե ինչու չեն ներկայացել աշխատանքի, Աշոտիկ: Եղա՞վ, Աշոտիկ: Դու որ 4 ամիս աշխատանքի չէիր ներկայանում, քեզանից բացատրագիր պահանջո՞ւմ էին, Աշոտիկ:

Օյ, օյ, Աշոտիկ: Ապազգային ժողովականներից մեկը հայտարարեց, թե «երեխան ծնվում է 9 ամսից հետո, իսկ Լիզա Ճաղարյանին աշխատանքից ազատելու գաղափարը հասունացել է 8 ամսում»: Ուրեմն նշանակում է, որ դու ութ ամսակա՞ն ես ծնվել, Աշոտիկ: Վա՜խ, վա՜խ, Աշոտիկ: Հազար ափսոս, Աշոտիկ: Ութ ամսական ծնվածները հաճախ երկար չեն ապրում, Աշոտիկ:

Գ. Մ.

«ՀՀ»-ի փակ դռների մասին

Փորձեցինք համբերատար լինել. դժվար է, երբ գործ ունես անազնիվների հետ: Փորձեցինք չլսել մեր հասցեին հնչող լուտանքներն ու զազրախոսությունները. դժվար է, մանավանդ որ անազնիվ խաղում փորձում ես ազնիվ խաղալ: Փորձեցինք անտեսել մեր նկատմամբ դավադիր պահվածքը. գրեթե անհնար է, որովհետեւ նախկին գործընկերներդ են այդ պահվածքի նախաձեռնողները: Ու հիմա, հոկտեմբերի 14-ից ընդամենը մեկ շաբաթ անց, մնում է միայն զարմանալ, թե այսքան կարճ ժամանակում ինչպես ստեղծվեց այն փակբանտային համակարգը, որ այսօր տիրում է «ՀՀ»-ում: Եթե անգամ զերծ մնանք Ազգային ժողովի նախագահի՝ «ՀՀ»-ի խմբագրին աշխատանքից ազատելու մասին որոշման բարոյական գնահատականներից, ապա այդ հրամանն իրականացնելու համար գործադրված ջանքերն արդեն քաղաքական երանգներ հաղորդեցին այդ տխրահռչակ որոշմանը: «ՀՀ» նորընծա խմբագիրն իր «հարազատ» թերթը ներխուժեց ԱԺ-ի «ասպետներով» շրջապատված, որոնցից ԱԺ աշխատակազմի ղեկավարն ինքն իրեն գերազանցեց՝ փշուր-փշուր անելով լրագրողի ձայնագրիչը, իսկ ԱԺ նախագահի խորհրդականը բավարարվեց անհասցե սպառնալիքներով: Բայց այս «շռնդալից» մուտքը միայն սկիզբն էր. անակնկալներով հարուստ շաբաթը դեռ առջեւում էր: Նախ՝ հեռուստատեսային ելույթների մասին: Կիրակի օրը «ՀՀ»-ի ոչ լեգիտիմ խմբագիրը «Օրակարգ» ծրագրում առանց որեւէ սխալի կարդաց նախապես գրված տեքստը, որով լիովին արդարացրեց «ՀՀ»-ի նոր աշխատակազմի՝ իր հետ կապված հույսերը եւ զարմացրեց «ՀՀ»-ի գործադուլավոր աշխատակազմին: Ապա մի այլ հեռուստաելույթում հայտարարեց, որ «մոլորյալ» աշխատակիցների մի մասը եկել եւ իր ներողամտությունն է հայցել, որով վաստակել է թերթում աշխատելու իրավունքը: Ցավոք, ներողամիտ խմբագիրը մոռացավ նշել ներման արարողակարգի մանրամասները՝ արդյոք խմբո՞վ են ներում հայցել մեղավորները, թե՞ անհատական հայցումներ են եղել: Թերեւս հենց այս տրամաբանությամբ է մշակվել խմբագրի գործելակերպը մեղայականով հանդես չեկած եւ գործադուլավոր մյուս «մեղավորների» նկատմամբ: Արդեն հոկտեմբերի 15-ից «ՀՀ» դռները փակվեցին ոչ միայն գործադուլավոր լրագրողների, այլեւ այն բոլոր հեղինակների առջեւ, ովքեր «հանցավոր» կապ էին ունեցել Լիզա Ճաղարյանի եւ «ՀՀ»-ի հին ստեղծագործական կազմի հետ: Իսկ այն հեղինակների նկատմամբ, ովքեր հոդվածներ էին հանձնել «ՀՀ»-ի նախկին աշխատակազմին եւ այժմ ցանկանում էին ետ ստանալ իրենց հոդվածները, կիրառվեց փակ դռների քաղաքականություն: Եթե հետեւենք այս տրամաբանությանը, ապա, ամենայն հավանականությամբ, առաջիկայում «ՀՀ»-ի մուտքի մոտ կստեղծվի զինվորական մի ուղեկալ, որը «ՀՀ»-ի փխրուն աշխատակազմին կպաշտպանի անցանկալի այցելություններից եւ որպես անցաթուղթ՝ բոլոր այցելուներից կպահանջի մեղայական՝ Քրիստոսի խաչելությունից սկսած բոլոր գործած մեղքերի համար: Ինչ վերաբերում է գործադուլավոր «ՀՀ»-ին, ապա մեկ շաբաթ շարունակ մեր առջեւ փակված դռները ոչինչ չեն փոխել մեր ծրագրերում, պարզապես մենք դեռեւս լուրջ չենք վերաբերվում այդ ամենին, երբ սկսենք լուրջ վերաբերվել փակ դռներին, այդ մասին կխոսենք «ՀՀ»-ի լիիրավ անդամների իրավունքների տեսանկյունից:

ՆՈՒՆԵ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Շնորհակալություն ենք հայտնում «Ազգի» գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանին՝ առանց հոնորարի ակնկալության:

Միաժամանակ տեղեկացնում ենք, որ էջում տպագրված հրապարակումների համար «Ազգը» որեւէ պատասխանատվություն չի կրում:

«ՀՀ» գլխ. խմբ.
ԼԻԶԱ ՃԱՂԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Աշոտ Ոսկանյան. ՀՀ-ԳԴՀ հարաբերություններում արմատական փոփոխություն չի լինի

Հարցազրույց Գերմանիայում ՀՀ դեսպանի հետ

– Վիեննայում աշխատած ժամանակ Դուք հնարավորություն ունեիք ներկայացնելու Հայաստանը ոչ միայն եվրոպական մի քանի երկրներում, այլեւ այնտեղ գործող մի քանի միջազգային կազմակերպություններում: Ձեր նոր պաշտոնավարմամբ այդ տեղերը թափո՞ւր են մնացել:

– Վիեննայի միջազգային կազմակերպություններում, Ավստրիայում, Հունգարիայում, Սլովակիայում ինձ փոխարինում է Սամվել Մկրտչյանը, որն այն ժամանակ էլ ինձ հետ, որպես գործերի ժամանակավոր հավատարմատար, աշխատում էր Վիեննայում: Նշանակումները դեռ չեն ավարտվել, բայց ինձ հայտնի է, որ մեր սփյուռքահայ ճանաչված գործիչներից Ջիվան Թաքիրյանը նշանակվել է ԵԱՀԿ-ում ՀՀ ներկայացուցիչ եւ արդեն Վիեննայում է:

– Ձեր նախորդի՝ Ֆելիքս Մամիկոնյանի ասելով, ՀՀ դեսպանությանը հաջողվեց Գերմանիայի կարեւորագույն քաղաքական ուժերի հետ մշտական երկխոսություն սկսել: Ի՞նչ փուլ է հասել այդ երկխոսությունը:

– Գերմանիայի հիմնական քաղաքական կուսակցությունները որպես կանոն ունեն իրենց առանձին պատասխանատուները, որոնք զբաղվում են Անդրկովկասյան տարածաշրջանով, հետեւաբար շահագրգիռ են մեզ հետ շփումների մեջ: Դրանք շարունակում ենք ոչ միայն առանձին կուսակցությունների ներկայացուցիչների, այլեւ արտաքին գործոց նախարարության ներկայացուցիչների հետ: Կարծում եմ, փոխըմբռնումը լավ է, լավ է բացության աստիճանը, որով հարցերը քննարկվում են. երկուստեք չենք խուսափում ցանկացած հարցի քննարկումից՝ պարզելով միմյանց տեսակետները: Բայց սա չի նշանակում, թե գործընթացը հեշտ է. Գերմանիան ունի շատ կայուն հետեւողական արտաքին քաղաքականություն, որը մեծապես խարսխված է նաեւ ԵՄ-ի ռազմավարության վրա եւ առանձին անհատների կարծիքը, իհարկե, շատ սահմանափակ ազդեցություն ունի ընդհանուր զարգացումների վրա:

– Գերմանիայում հաղթանակեցին սոցիալ-դեմոկրատները: Դա նոր իրավիճակ կթելադրի՞ ՀՀ-ԳԴՀ հարաբերություններում: Որեւէ բան կփոխվի՞:

– Արմատական փոփոխություններ, իհարկե, չեն լինի՝ Գերմանիայի վերաբերմունքը Հայաստանի նկատմամբ հաստատուն է, դա դրական վերաբերմունք է: Աշխատանքը կշարունակվի, երանգներում որոշ տարբերություններ կարող են լինել, բայց դրանք ոչ թե բուն Հայաստանին կվերաբերեն, այլ կապված կլինեն իրենց առանձին դիրքորոշումների հետ: Օրինակ, ասենք, ինչպիսին կլինի նրանց վերաբերմունքը Գերմանիայում ապրող օտարերկրացիների կարգավիճակի, գոյապահպանական խնդիրների, հետեւաբար նաեւ ատոմային էներգիայի կիրառման վերաբերյալ: Այդ ոլորտներում ճշգրտումներ կլինեն: Մարդու իրավունքների նկատմամբ սոցիալ-դեմոկրատները մի փոքր ավելի զգայուն են: Այդ առումով գուցե ավելի հեռանկարային դառնա Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցի արծարծումը:

– Սեպտեմբերին Գերմանիայում առաջին անգամ ՀՀ մշակույթի օրեր անցկացվեցին: Հայաստանի մշակույթը լավագո՞ւյնս էր արտացոլված:

– Իբրեւ մասնակից (կազմակերպիչներից մեկը) ավելի շատ ուշադրություն եմ դարձնում այն ռեակցիային, որ ստացանք գերմանական կողմից: Այդ իմաստով համարում եմ մշակութային օրերը խիստ հաջողված՝ գերմանական կողմի արձագանքը չափազանց դրական էր, ոչ թե ստանդարտ գովասանքային դարձվածների առումով, այլ իրենց ոգեւորությամբ եւ ամենակարեւորը՝ աշխատանքը շարունակելու պատրաստակամությամբ: Մի քանի անգամ դրանից հետո հանդիպել ենք, եւ նորից շեշտադրվում է, որ սկսվածը նոր զարգացումներ պետք է ունենա: Այդ առումով, կարծում եմ, հաջողված օրեր էին, ինչ-որ ձեւով մի բան ավելացրին գերմանացիների եւ հայերի փոխադարձ ճանաչմանը: Ինչ վերաբերում է ծրագրի առանձին հատվածներին, սա շատ դեպքերում անհատական ճաշակի խնդիր է: Կատարված ընտրությունը մեծ մասամբ գերմանական կողմի ցանկության եւ նրա հետաքրքրությունների արդյունք էր: Եթե դա իրենց կողմից ընկալվեց, կարծում եմ այդ իմաստով նույնպես ճիշտ էր արված:

– Եվրոպայում, հատկապես Գերմանիայում սուր է գաղթականների խնդիրը: Մեր հայրենակիցներից շատերին այսօր բռնի Հայաստան են վերադարձնում: Սակայն դա չի նվազեցնում ՀՀ-ից արտագաղթը: Ինչպե՞ս է լուծվելու այդ խնդիրը:

– Շատ բարդ հարց է: Խնդրի սրությունը այն չէ (եւ դա ճշգրիտ էլ չէ), որ գաղթական մեր հայրենակիցներին բռնի վերադարձնում են Հայաստան: Հարցն այլ է մի քիչ: Գերմանիան պատկանում է այն երկրներին, որտեղ ամենատարբեր շրջաններից հանգրվանած գաղթականների թիվն ամենամեծն է Եվրոպայում: Դա պայմանավորված է երկու հանգամանքով. առաջին՝ Գերմանիան բավական մոտ է կոնֆլիկտային որոշ գոտիների: Խոսքը Բոսնիայի, Կոսովոյի վերջին հակամարտությունների մասին է: Գերմանացիները ընդունում են՝ ելնելով իրենց այն սկզբունքից, թե խոսքը մարդու իրավունքների խախտման, անօթեւան մարդկանց մասին է, ուրեմն՝ պետք է ընդունել: Գրավում են տնտեսական հնարավորությունները, այդ պատճառով շատ-շատերն են ուզում գալ Գերմանիա: Մեծ քանակությամբ քրդեր են գալիս Թուրքիայից՝ մի քանի երկիր անցնելով եւ այլն: Այդ ամբողջական զանգվածի մեջ հայ գաղթականների թիվը շատ փոքր է, գերմանացիների համար խնդիր չի դառնում: Այդուհանդերձ, կա որոշակի թիվ, եւ թե՛ մենք, թե՛ գերմանացիները, եւ պաշտոնական, եւ տարբեր մակարդակներով շատ լավ գիտենք, որ խոսքը ոչ թե գաղթականների, այլ այսպես կոչված տնտեսական էմիգրացիայի մասին է. մարդիկ տնտեսական դժվարությունների հետեւանքով ձգտում են հանգրվանել մեծ հնարավորությունների տեր երկրում: Բայց քանի որ Գերմանիայում բնակություն հաստատելու վերաբերյալ օրենքները բավական խիստ են, հետեւաբար գալիս են, եւ շատերը փորձում են ներկայանալ իբրեւ գաղթականներ: Գերմանական իշխանություններին նախնական դիմումից հետո նրանք ձեռք են բերում այսպես ասած գաղթականի կարգավիճակ հայցողի կարգավիճակ: Նրանք իրավունք են ստանում Գերմանիայում մնալ այնքան, մինչեւ իշխանությունները քննարկեն ու տեսնեն՝ հիմքեր կա՞ն, որ մարդուն այստեղ ապաստան տրամադրեն: Որպես կանոն (պաշտոնապես դա մեզ միշտ ասվել է, պրակտիկան էլ է ցույց տվել) Հայաստանից եկած քաղաքացիներին այդ ապաստանը մերժվում է: Մերժելն ինչ-որ տեղ դրական երեւույթ է: Գերմանացիներն ասում են՝ գիտենք, որ ձեր երկրում չկան քաղաքական հետապնդումներ, հիմքեր, որ մարդն իրեն գաղթական հայտարարի: Չես կարող ասել՝ գիտե՞ս, քո երկիրն ավելի հարուստ է, ուզում եմ քո երկրում ապաստանել: Իրենք դա շատ լավ գիտակցում են, եւ 90-ից ավելի դեպքերում, որպես կանոն, այդպիսի մարդկանց մերժում են: Դա նշանակում է, որ քաղաքացին պետք է վերադառնա իր երկիրը: Դա շատ որոշակի իրավաբանական գործընթաց է ենթադրում, ընդ որում բոլոր ծախսերը ստանձնում է գերմանական կողմը՝ տոմսն իրենք են առնում, ուղարկում են: Մի կարեւոր խնդիր էլ կա. երբեք դա չի արվում շրջանցելով Հայաստանի իշխանությունները: Երբ գաղթականի կարգավիճակ հայցողին մերժում եւ ետ են ուղարկում, պարտավոր են իմանալ՝ արդյո՞ք այդ մարդը տվյալ երկրի քաղաքացի է: Հայաստանի քաղաքացիություն չունեցողին չես կարող այնտեղ ուղարկել: Դիմում են մեզ, պաշտոնապես խնդրելով, որ հավաստենք, արդյո՞ք տվյալ մարդը ՀՀ քաղաքացի է:

– Գերմանիայում ապրող ՀՀ քաղաքացիներից շատերը անձնագրի խնդիր ունեն: Դեսպանատուն դիմած քաղաքացիները դժգոհ են, որ ամիսներ սպասելուց հետո էլ ծառայություններն են շատ թանկ:

– Գերմանիայի դեսպանության հյուպատոսական աշխատանքի ծավալը շատ մեծ է: Բազմաթիվ մարդիկ են գալիս ամենատարբեր խնդիրներով, առավելի քանակությամբ թղթեր: Իհարկե, բոլորը չէ, որ բացարձակ գոհանում են այն պատասխանով, որ տրվում է: Հաճախ խնդիրների լուծումն անմիջականորեն դեսպանությունից կախված չէ: Բերեմ մի օրինակ. հայտնի է, որ օրենսդրությամբ նախատեսվում է ՀՀ քաղաքացիների արտասահմանում ծնված երեխաներին տալ հատուկ ներդիրներ, որոնք ծնողների անձնագրի հետ պետք է հավաստեն անչափահասի անձը: Սակայն միշտ չէ, որ դա հնարավոր է անել Հայաստանում: Շատ երեխաներ հայտնվել են արտասահմանում այն ժամանակ, երբ ծնողները դեռ օգտագործելիս են եղել իրենց խորհրդային անձնագրերը: Վերջապես կան երեխաներ, որոնք ուղղակի ծնվել են Գերմանիայում: Եվ ահա դեսպանությունը, որն այսօր արդեն, փառք Աստծո, հնարավորություն ունի ՀՀ քաղաքացու նոր անձնագիր տալ, չի ստանում Հայաստանից համապատասխան ներդիր: Այսպիսով մեծահասակը ՀՀ քաղաքացի է, իսկ երեխան «կախված է օդում»: Ժամանակին փորձել ենք փոխարինել ներդիրները տեղում ձեւակերպված տեղեկանքներով: Բայց գերմանական կողմն իրավացիորեն դժգոհում է դրանից, մնում է խորհուրդ տալ քաղաքացուն մեկնել Հայաստան՝ ներդիր հայթայթել, որ բնականաբար դառնություն է առաջացնում: Հաճախ մարդիկ դժգոհում են, որովհետեւ այն, ինչ իրենց ակնհայտ է թվում, օրենքի տառի տեսակետից բոլորովին ակնհայտ չէ: Այսպես, օրինակ, քաղաքացին գալիս է, ասում, թե կորցրել եմ անձնագիրս, խնդրում եմ ինձ տալ վերադարձի վկայական: Եթե նույնիսկ ներքին զգացողությամբ գիտեմ, որ ՀՀ քաղաքացի է, իրավունք չունեմ վերադարձի վկայական տալու, մինչեւ Հայաստան հարցում չարվի եւ չհիմնավորվի, որ Հայաստանի քաղաքացի է: Հայաստանից պատասխանը երբեմն ուշանում է, ստիպված ենք այդ դեպքերը նորից քննարկել, ամեն ձեւով լուծել: Փաստաթղթային բազան պետք է ճշգրիտ լինի: Այժմ սկսել ենք նոր անձնագրերի պատրաստումը եւ հանձնումը ՀՀ քաղաքացիներին: Ստացել ենք սարքերը, տեղադրել, կարող ենք աշխատել, բայց նորից գործընթացը ունի Երեւանի հետ կապված իր բնական տեւողությունը: Սովորական վիզա ստանալու համար էլ ցանկացած դեսպանություն հարցը ուղարկում է երկիր, ստանում պատասխանը: Օբյեկտիվ խնդիրներ են, նեղվելու խնդիր չկա: Գումարների մասին: Նախկինում քաղաքացիները հաճախ բողոքում էին, թե գանձվող գումարները բավականին բարձր են: Իսկապես կար ժամանակ, երբ որոշ բաներ աչքաչափով էին արվում, հստակեցված չէր գանձումների չափանիշը: Շատ բան է ճշտվել: Վերջերս մեր գործը բավականաչափ հեշտացել է: Գոյություն ունի ԱԺ-ի ընդունած օրենքը տուրքերի վերաբերյալ՝ հստակ նորմատիվներով, թե որ ծառայությունն ինչ արժե: Որոշ գներ իսկապես թանկ են թվում: Երբեմն էլ զարմանում ես՝ ինչ կտրուկ էժանացել է. մի քանի մարկով կարող ես դառնալ ՀՀ քաղաքացի: Իսկ քաղաքացիությունից դուրս գալը գնահատված է 50 գերմանական մարկ, որը կոմիկական թիվ է: Կարեւոր է սակայն, որ ամեն ինչ թափանցիկ է այսօր: ՀՀ օրենքով սահմանված բոլոր գները մեզ մոտ ներկայացված են պատին, մարդը կարող է տեսնել, թե ինչքան է վճարում:

– ՀՀ այցելելու մուտքի վիզան տրվում է 21 օրով: Օտարերկրացին չի հասցնի ծանոթանալ երկրին:

– Հարցն ինձ ուղղելը ճիշտ չէ, քանի որ նման բաները մենք չենք որոշում: Բայց կարող եմ ասել, որ 21 օրվա վիզան տուրիստական է: Որպես այդպիսին լիովին բավարար է: Կան տարբեր հնարավորություններ, մինչեւ 3 ամիս կարելի է տալ, իսկ դրանից ավելի ժամկետով իսկապես որոշ բարդություններ են առաջանում այն մարդկանց դեպքում, որոնք մշտապես աշխատում են Հայաստանի հետ: Մեզ դիմել են առանձին գերմանացի գործիչներ, մասնագետներ, ասելով, թե շատ հաճախ ենք գնում Հայաստան, եւ հարմար է, որ 1 տարվա վիզա ստանանք: Բայց այս հարցերը այսօրվա գործող կարգով չենք կարող վճռել: Թեեւ դրանք անլուծելի չեն Հայաստանում: Կարելի է մտնել համապատասխան մարմինների ներկայացուցիչների մոտ եւ երկարացնել վիզան:

– Թեեւ փոքրաթիվ, բայց Գերմանիայում էլ տարաշերտ սփյուռք կա: Օգտագործվո՞ւմ է վերջինիս ներուժը, որքանո՞վ է Բոննի ՀՀ դեսպանությունն աջակցում սփյուռքի գործընթացներին:

– Սփյուռքն ընդհանրապես մեր աշխատանքի ամենակարեւոր եւ հետաքրքիր ուղղություններից մեկն է: Արդեն երրորդ տարին է, ինչ դիվանագիտական աշխատանքի եմ: Գերմանիայի սփյուռքը մյուս հայտնի երկրների համեմատ այդքան մեծ չէ, 20-25, գուցե 30 հազար: Բայց շատ գրված է: Գերմանիան չունի մեկ միանշանակ կենտրոն, տարբեր քաղաքներում ապրում են տարբեր մեծության համայնքներ: Գոյություն ունեն բավական մեծ թվով կազմակերպություններ, իսկապես շատ հետաքրքիր ինտելեկտուալ պոտենցիալով: Կա Առաջնորդարանը՝ բավական հստակ գործող եւ ուժեղ: Եռանդուն է Գերմանահայոց կենտրոնական խորհուրդը, որը փորձում է կատարել նաեւ առանձին հասարակական կազմակերպություններին միավորող կոնֆեդերացիայի դեր: Դա միայն մասամբ է հաջողվել: Շատ կազմակերպություններ եւ անհատներ արդեն միավորված են նրանում: Հետաքրքիր աշխատանք է կատարում հայ-գերմանական ընկերությունը, որը ոչ միայն մոբիլիզացնում է առանձին գերմանացի եւ հայ մտավորականների ներուժը, հրատարակում «Հայ-գերմանական նամականի» («Armenisch- Deutsch Korrespondenz») գերմաներեն պարբերականը, որտեղ բարձրակարգ վերլուծականներ են արվում, թե քաղաքական, թե մշակութային: Չմոռանանք ավանդական «Հայաստան» հիմնադրամը: Հատուկ ուշադրության են արժանի Բժիշկների միությունը, Հայ գործարարների ընկերությունը, որպես պրոֆեսիոնալ միություններ: Այստեղ հետաքրքրական երեւույթ է հայկական հետազոտական կենտրոնների գոյությունը: Վերջերս շատ է խոսվել Հալլե-Վիտենբերգ համալսարանում նոր հիմնադրված «Մեսրոպ» հայագիտական կենտրոնի մասին, բայց մինչ այդ գործել են նաեւ Բոխումի հայկական հետազոտությունների կենտրոնը, որը զբաղվում է ցեղասպանության եւ սփյուռքի հարցերով, Մյունխենի հայկական հարցերի կենտրոնը, Բեռլինում գործում է հայկական հարցերով զբաղվող եւս մեկ կենտրոն: Այդ ամբողջ ներուժը կարիք ունի կոորդինացման: Մենք երբեւէ չենք հավակնել անմիջականորեն ազդել սփյուռքահայ որեւէ կազմակերպության վրա, սակայն ուրախ եմ արձանագրել, որ բոլոր կազմակերպությունները ընկալում են դեսպանությունը որպես հայկական պետականության այն ներկայացուցիչը, որը կարծես թե կարող է խորհրդատու լինել եւ ամբողջացնող դեր կատարել: Գնալով ուժեղացնում ենք մեր աշխատանքը սփյուռքի առանձին կազմակերպությունների հետ եւ նույնիսկ հույս ունենք, որ առաջիկայում կկարողանանք իրար հետ մտածել, թե ինչպես պետք է ձեւավորվեն սփյուռքահայ գաղութները, որ կարողանան ամբողջական միավոր ներկայացնել, ողջ պոտենցիալը դնեն ի ծառայություն ՀՀ-ի եւ բուն սփյուռքում ծագող հարցերի:

– Ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման աշխատանքում էական տարբերություն տեսնո՞ւմ եք ՀՀ ներկա եւ նախորդ իշխանությունների գործունեության միջեւ: Եթե այո, որո՞նք են:

– Ղարաբաղյան հարցի վերաբերյալ նոր տեսակետները գերմանական իշխանություններին առաջին անգամ ներկայացվեցին մայիսին, ՀՀ արտգործնախարարի այցի ժամանակ: Ըստ իս, այդ ժամանակ երկու կարեւոր հանգամանք արձանագրվեց. առաջին՝ գոյություն ունի որոշակի ժառանգականություն ղարաբաղյան քաղաքականության մեջ, երկրորդ՝ գոյություն ունի ՀՀ եւ ԼՂՀ տեսակետների մերձեցման անհրաժեշտություն, հարցադրումներն առավել հստակ դնելու, ցույց տալու, թե ինչպիսին են իրական տրամադրությունները երկրում: ՀՀ նախարարի կարծիքն է՝ մենք հստակ պետք է ձեւակերպենք մեր ուզածը, որպեսզի մեր բանակցությունները ավելի արդյունավետ անցնեն: Անցած ժամանակամիջոցում տեղաշարժերը դեռեւս շատ զգալի չեն: Դա երեւի բնական է, բոլորը սպասում են տարածաշրջանային նոր զարգացումներին, Մինսկի համանախագահների վերջին այցը տարածաշրջան նույնպես այդ սպասողական իրավիճակը վերջնականորեն չհաղթահարեց: Կարծում եմ, որ նորությունները կսկսվեն ավելի ուշ, իսկ այժմ հիմնականը, որ պետք արձանագրել, հետեւյալն է՝ կողմերը հարազատ են մնում խնդիրը խաղաղ լուծելու ձգտմանը, հստակ հարցադրում են, որ փոխզիջման միջոցով է պետք խնդիրը լուծել եւ մնում է մի «փոքրիկ» բան, որպեսզի այդ փոխզիջում ասվածը կողմերը շատ թե քիչ իրար նման հասկանան:

– Հայաստանի քաղաքական աշունը մեղմ երանգներ չունի. քաղաքական սպանությունների խոստացված հետաքննություն, նախագահի պաշտոնանկության պահանջ, խորհրդարանական ընտրություններին ընդառաջ կրքերի լարում...

– Կարծում եմ Հայաստանում կուսակցական պայքարը դեռ կթեժանա: Առաջիկայում խորհրդարանական ընտրություններ են: Ինչ վերաբերում է ընդհանուր զարգացումներին՝ Հայաստանում, հետխորհրդային երկրներում տեսնում եմ ինձ համար ոչ հաճելի իրողություն՝ քաղաքական կազմակերպությունների ոչ բավարար զարգացում: Կուսակցությունները հաճախ արտահայտում են ոչ թե այս կամ այն որոշակի սոցիալական խավի, այլ իրենց լիդերների կարծիքը: Դա է երեւի պատճառը, որ Հայաստանում այսօր բոլոր կուսակցությունների հանդեպ զգուշավոր վերաբերմունք կա, եւ մարդիկ, եթե ուզում են ավելի լավ ընկալվել, խուսափում են շատ կուսակցականացնել հարցը: Դա մի կողմից լավ է, որ կուսակցությունների միջից ներքին թշնամանքը դուրս է գալիս եւ մյուս կողմից էլ ցույց է տալիս, որ Հայաստանը շատ ճանապարհ ունի անցնելու, մինչեւ հասնի նորմալ եվրոպական դեմոկրատիայի ձեւին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱՎԱՆԵՓՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Երկփեղկված սրտով հսկան

Քսան տարի առաջ, 1978-ի աշնանը, մեր մեծ հայրենակից Վիլյամ Սարոյանն այցելեց Խորհրդային Հայաստան։ Քսան տարի առաջ, հոկտեմբերյան այս օրը, գրողների միության դահլիճում նա հանդիպեց հայ ստեղծագործողների հետ։ 1998-ին Վիլյամ Սարոյանի 90-ամյակն է։ Կարծում ենք, «Ազգի» ընթերցողը մեծ հետաքրքրությամբ կընթերցի Սուրեն Մուրադյանի հիշողություններից այն հատվածը, որ ուղղակիորեն առնչվում է նշված հանդիպմանը, եւ էլ ավելի հետաքրքրական դարձնում Վիլյամ Սարոյան տեսակը։ Հեղինակն ինքն է նյութը տրամադրել մեր թերթին, այն ավելի ծավալուն է եւ, կարծում ենք, որ առիթներ կլինեն հետագայում նույնպես անդրադառնալ հոդվածի այլ նույնքան ուշագրավ հատվածներին։

Հոկտեմբերի 22-ին գրողների միության դահլիճում հանդիպում էր Սարոյանի հետ։ Գրողների միության նախագահ Վարդգես Պետրոսյանն անձամբ ինքն էր բաժանում հրավիրատոմսերը։ Դահլիճը պռնկե-պռունկ լիքն էր։

Սարոյանը մոտեցավ լսափողին. «Օրենքով պիտի նստի՞մ, թե՞ կանգնած մնամ»։ Նստեց։ Վ. Պետրոսյանը հակիրճ բնութագրեց Սարոյանին ու ձայնը տվեց նրան։ Սարոյանն իրեն հատուկ աշխուժությամբ ասաց.

– Ուզո՞ւմ եք ինձ տեսնել, տեսեք, քիթ ունեմ, բերան ունեմ, հագիս կոստյում է։ Սա էլ մեջքիս կողմից տեսեք,– ու շրջվեց,– դե հիմա եկեք զրուցենք, խոսենք, դուք հարցեր կտաք, ես կպատասխանեմ, մեկ-մեկ ներկայացեք...

Տեղից բարձրացավ երիտասարդ բանաստեղծներից մեկը (անունը չեմ տալիս) ու ամպագոռգոռ տոնով հարցրեց.

– Ինչո՞ւ աշխարհահռչակ գրողն առաջին անգամ, այն էլ այսքան ուշ է այցելում Հայաստան...

Տեղից մեկն ասաց.

– Ինչո՞ւ է ուշ այցելում, էլի է եղել 1935, 1960 թվականներին։

Սարոյանը խնդրեց կրկնել հարցը։ Երիտասարդ բանաստեղծն ավելի բարձր ու կշտամբանքով կրկնեց հարցը։ Հետեւեց անսպասելի պատասխանը.

– Ապուշություն...

Ասես սառը ջուր լցրին բոլորի վրա, դահլիճը հեգնանքով արձագանքեց անխոհեմ հարցին, իսկ Վ. Սարոյանը ստիպված էր դիմել բոլորին.

– Ես խնդրում եմ հարցը տալուց առաջ մտածել, անիմաստ հարցեր չտալ։

Մի պահ լռություն տիրեց, ոչ ոք չէր համարձակվում բարձանալ տեղից։ Լռությունը խզեց Վալտեր Արամյանը.

– Թերթերից իմացանք, որ դուք եղել եք ձեր նախնյաց ծննդավայրում՝ Բիթլիսում, ի՞նչ տպավորություն եք ստացել։

– Գացի, գացի ծովով Իսթամբուլ, էլի գացի, հասա Բիթլիս։ Տեսա ծնողներիս մանկության օրրանը, մինչեւ հիմա հայրենի ձայներն ականջիս են։

– Հայկական հուշարձաններից որեւէ մեկը մնացե՞լ էր արդյոք,– հարցրեց Էրզաս Հասրաթյանը։

– Ոչ մի հուշարձան չկար։ Մի եկեղեցի կար, ախոռ էին դարձրել թուրքերը։

Գրողների տան տնօրեն Գոհար Աճեմյանը հավանաբար Սարոյանին հաճույք պատճառելու համար իր հարցը ձեւակերպեց անգլերեն, որից գլուխ չհանեց գրողը.

– Չեմ հասկանա, ի՞նչ կխոսես, հայերեն ասա,– ասաց Աճեմյանը։

– Ի՞նչ ռուս գրողների կսիրեք, անձամբ ո՞ւմ եք ճանաչում,– հարցեր Աճեմյանը։

– Ռուսերեն չեմ գիտեր,– ասաց Սարոյանը։ Առաջավոր գրականություն է։ Ամենից շատ կսիրեմ Գոգոլի «Շինելը» պատմվածքը։ Չեխովը մեծ է։ Լեւ Տոլստոյը կսիրեմ, Տուրգենեւ ու Դոստոեւսկի կսիրեմ, Պուշկին կսիրեմ։ Կարդում եմ թարգմանաբար, շատ լավ են թարգմանվում ռուսերը։ Վալենտին Կատաեւին եմ հանդիպել Փարիզում, Իլյա Էրենբուրգին անձամբ ճանաչում եմ։

Այնուհետեւ մեկը մյուսի հետեւից տեղացին հարցերը։

«Ի՞նչ երգ կսիրե ձեր մայրիկը»։

«Մայրիկս կսիրե «Ծիծեռնակ, ծիծեռնակ, դու գարնան սիրուն թռչնակ» երգը», ասաց Սարոյանն ու երկու տող երգեց։ Ապա բարձրանալով տեղից շարունակեց. «Իմ մեծ մայր Լուսնթագ, զորավոր երգեր կսիրեր... Հիմա ես դերասանություն պիտի անեմ»։ «Սարոյանը ձեռքերը տարավ-բերեց ու բամբ ձայնով, արագ տեմպով երգեց «Անդրանիկը փաշ յուր ընկերներով» երգը։ Թնդացին ծափերը։

– Ձեր կարծիքն ամերիկյան գրականության մասին եւ ո՞ւմ հետ եք մոտ եղել։

– Ֆոլկներ կսիրեմ, Հեմինգուեյ կսիրեմ։ Հեմինգուեյի հետ մոտ եմ եղել։ Նամակները շատ ունեմ։ Երբ պատմվածքներս լույս տեսան, Դրայզերն ինձ ողջունեց։ Լավ գրականություն ունի Ամերիկան։ Հայերից լավ գրող է, շատ լավ մարդ է Սուրմելյանը։ Բայց հայկական հեքիաթները վատ է թարգմանել անգլերեն։

– Ի՞նչ տպավորություն եք ստացել «Իմ սիրտը լեռներում է» պիեսի բեմադրությունից։

– Շատ հավնեցի։ Վարդան Աճեմյանը շատ լավ է բեմադրել։ Ես զարմացա, միացրել էր կտոր-կտոր ու դարձրել շատ լավ ներկայացում։ Բայց կուզեի մյուս անգամ տեսնել մի ուրախ, հայկական վերածննդի մասին լավ պիեսի բեմադրություն։ Էլի Աճեմյանը բեմադրի։

Սարոյանի խոսքերից շոյվեց դահլիճի առաջին շարքում նստած Վարդան Աճեմյանը։

– Պրն Սարոյան, «Իմ սիրտը լեռներում է» պիեսի նախատիպերից ո՞րն եք դուք,– հարցրեց Սիլվա Կապուտիկյանը։

– Չեմ հասկանա, նորից ասեք։ Վահագն, դու թարգմանի,– ասաց Սարոյանը։

– Հարցնում է՝ որ անձն եք դուք ձեր պիեսում,– հարցը պարզեցրեց Դավթյանը։

– Իմ բոլոր հերոսները ես եմ։

– Եղիշե Չարենցի մասին ի՞նչ կասեք, հանդիպե՞լ եք նրա հետ։

– 1935 թ. Չարենցին հանդիպել եմ Մոսկվայում։ Հյուրանոցում էր, սենյակի դուռը ծեծեցի ու ներս մտա։ Կարճահասակ էր երեւում, շատ առույգ էր ու ինքնավստահ, իմաստուն ու խռովահույզ, ուժեղ էր երեւում։ Երեք ուժեղ մարդու եմ հանդիպել՝ Չարենցին, Գալուստ Գյուլբենկյանին եւ Անդրանիկին։ Այդ հանդիպումից տպավորվել են Չարենցի խոսքերը. «Դու անգլերեն ես գրում, բայց, այնուամենայնիվ, դու հայ գրող ես»։

– Անդրանիկի մասին պատմեք։

– 13 տարեկան էի։ Ֆրեզնոյի մեր փողոցում կանգնած էի, մեկը մոտեցավ։ Լսել էի Անդրանիկի մասին ու ճանաչում էի դեմքով։ Ինձ հարցրեց, թե ի՞նչ եմ ուզում դառնալ։ Ուրիշի չէի ասի, որովհետեւ քեռիս ու բիթլիսցիք ծաղրում էին գրողներին։ Ասում էին՝ պարապ բաներով են զբաղվում գրողները։ Բայց Անդրանիկին վստահեցի ու սիրտս բացեցի։

– Չապլինին ծանո՞թ եք եղել, ի՞նչ եք հիշում։

– Չապլինի կնոջը՝ Ունային, ես եմ ծանոթացրել իր հետ։ Չապլինից նա 40 տարով փոքր էր։ Սկզբում չէր հավանում։ Հետո ինքը երեխա ունեցավ նրանից, շատ գոհ էր։ Չապլինը հանճար էր, զբաղվում էր իր սիրած գործով։ Նա պաշտպան է անգործներին, աղքատներին, ծաղրում է հարուստներին, անպետք մարդկանց։

– Ի՞նչ երեխաներ ունեք։

– Տղաս Արամը եւ աղջիկս Լուսնթագը։ Աղջիկս սկզբում լավ պատմվածքներ էր գրում, հետո բալետում պարեց, վերջը արտիստ դարձավ։ Լավ թոռներ ունեմ սիրունիկ, խելոք։

– Ի՞նչ եք գրում, ի՞նչ եք սիրում։

– Գրում եմ պիեսներ, կինոսցենարներ։ Առաջ ես գիտեի պիես գրել չեմ կարող։ Դուք էլ գրեցեք կստացվի։ Ես ծերունիներ շատ կսիրեմ։ Ծերունիները մանկան նման են, օգնության կարիք ունեն։ Հայկական ծերանոցը ուրախ է, զրուցում են, վիճում, կռվում, պատմում, կատակում։ Ամերիկյան ծերանոցը տխուր է, տնքտնքոց, տկարություն, հառաչանք։

– Հավանո՞ւմ եք ձեր գործերի հայերեն թարգմանությունները։

– Ես հայերեն չեմ կարդում։ Երեւի լավ են, ծանոթ գրագետներն են ասում։ Ուրախանում եմ, որ թարգմանում են ինձ։ Բայց «Սասունցի Դավիթը» անգլերեն վատ են թարգմանել։ Իմ տղաս ասում է՝ ինչո՞ւ հայ գրողների չես թարգմանում, ինչո՞ւ Չարենցի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» չես թարգմանել անգլերեն։ Ես ասում եմ՝ փորձում եմ, չի ստացվում։ Ես ո՞նց թարգմանեմ «Արնահամ բառն եմ սիրում» տողն անգլերեն։ Ավելի լավ է վատ չթարգմանել ու մնա բնագրով, իմաստ չունի վատ ներկայացնել օտարին։

Սարոյանը հանկարծ նայեց ժամացույցին ու ասաց.

– Դե ինչքա՞ն կխոսենք։

– Երկու ժամ,– ասաց մեկը։

– Ես ձեր տեղը լինեի՝ չէի դիմանա։ Դե բարի գիշեր։

Ուզում էր հեռանալ բեմից, ընթերցողները օղակեցին նրան՝ ինքնագիր վերցնելու։

– Միայն հինգ րոպե ժամանակ ունեմ,– ասաց Սարոյանը,– ինքնագրեր տվեց։

ՍՈՒՐԵՆ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Վ. Սարոյանը «Հայրենիքի ձայն» թերթի խմբագրությունում

ԲԻՇԿԵԿ

Լեւոն Թոքմաջյանը գեղարվեստի ակադեմիայի ակադեմիկոս

Հոկտեմբերի 14–20-ը Կիրգիզիայի մայրաքաղաք Բիշքեկում գումարվեց նորաստեղծ եվրասիական գեղարվեստի ակադեմիայի առաջին նիստը, որի աշխատանքների ընթացքում հայաստանցի քանդակագործ Լեւոն Թոքմաջյանն ընտրվեց ակադեմիայի իսկական անդամ եւ նրան շնորհվեց ակադեմիկոսի տիտղոս։ Թոքմաջյանի հետ նման պատվի արժանացվեցին ՌԴ գեղարվեստի ակադեմիայի պրեզիդենտ Զուրաբ Ծերեթելին, Ուկրաինայից՝ Յուլի Սենկեւիչը, Թուրքիայից՝ Դերվիշ Էրվիլը, ինչպես նաեւ մեկական հոգի Գերմանիայից եւ Պակիստանից, Ճապոնիայից, Ուզբեկստանից եւ Ուկրաինայից։

Լեւոն Թոքմաջյանը ներկայացրել էր երեք գործ՝ ստեղծված դեռ 1984-ին, ընդ որում՝ նույն Բիշքեկում, ուր նա մասնակցում էր քանդակագործների առաջին միջազգային սիմպոզիումին. «Երջանիկ մայրություն» կոմպոզիցիան (կիրգիզական մարմար) եւ բրոնզից «Լողորդուհին» եւ «Մարտիրոս Սարյանի»՝ Երեւանում կանգնեցված հայտնի հուշարձանի փոքր տարբերակը։

Կիրգիզիայի նախագահ Ակա Ակաեւը միջոցառման անմիջական նախաձեռնողներից եւ հիմնական հովանավորներից է։ Նա նպատակադրված է Բիշքեկի «Կաղնու այգին» (դա քանդակագործներին եւ նկարիչներին տրամադրված տարածքի անվանումն է) մոտ ապագայում, իր իսկ խոսքերով, «վերածել է նոր Հռոմի, ուր ամենուր կանգնեցված կլինեն արձաններ, կիսանդրիներ եւ այլեւայլ կոմպոզիցիաներ»։

Լեւոն Թոքմաջյանն աշխույժ քանդակագործ է, պատվերների քանակից չպետք է դժգոհի։ Ընդամենը մի քանի ամիս առաջ («Ազգը» տեղեկացրել է այս մասին) նա Հունաստանի Օլիմպիա քաղաքում կանգնեցրել է հայոց արքա, օլիմպիական խաղերի չեմպիոն Վարազդատի մարմարե կիսանդրին։ Այժմ որդիների՝ Վահեի եւ Հայկի հետ Սիմֆերոպոլում քանդակում է Այվազովսկի եղբայրների (Գաբրիել եւ Հովհաննես) 6 մետրանոց արձանը, որի ավարտը նախատեսվում է այս տարի։

Երեկ նա հրավեր է ստացել Բրազիլիայից, ուր առաջարկվում է Ռիո դե Ժանեյրոյում կանգնեցնել Պիեռ դե Կուբերտենի արձանը։ Թուրք քանդակագործ Դերվիշ Էրվիլը, Լեւոն Թոքմաջյանին խոստանալով թեմատիկ ազատություն, առաջարկում է, հենց Ստամբուլում, աշխատել մի ծավալուն կոմպոզիցիայի ստեղծման վրա։ Ինչպես մեզ հայտնեց պրն Լեւոնը, նա նախապես կաշխատի էսքիզների շուրջ, որոնք այնուհետեւ կուղարկի Թուրքիա. «Եթե նրանց կողմից ընդունվի ներկայացված թեման, ապա ես կտամ իմ համաձայնությունը»։

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Հայ կինոյի արահետներով

Պատկերացրեք մի պահ... հասարակաց տուն, համապատասխան գունավորում, մամա-Ռոզան առանցքային կերպար... Կարծես [illegible] ժապավեն, այն էլ մեր օրերի համատեքստի մեջ։ Անսովորն այլ է. խոսքը 1928-ին, «Հայֆիլմ» կինոստուդիայում նկարահանված ժապավենի մասին է։ Ֆիլմի վերնագիրն է՝ «Սուրբ Գեւորգի դուլը», այն տեւում է շուրջ մեկ ժամ. ճիշտ է, սկիզբն ու վերջը պահպանված չեն։ Բնականաբար, խորհրդային ժամանակներում այն երբեք չի ցուցադրվել եւ բեմադրիչ Յալովոյի այս գործը՝ անկախ մասնագիտական որակից, արժանացել է «արգելված ֆիլմ» կոչվելու պատվին։ Վաղը, հոկտեմբերի 23-ին, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, այն առաջին անգամ կգտնի իր գնահատողին։

Եվս մեկ ֆիլմ եւ կրկին նկարահանված մեզանում («Խրոնիկաներ» 1 մաս՝ երկրորդ համաշխարհային պատերազմի նախաշրջան եւ 2 մաս՝ հետպատերազմյան շրջան), կցուցադրվեն [illegible] հոկտեմբերի 30-ին եւ նոյեմբերի 6-ին։

Ֆիլմաշարի վարողը Հայաստանի պետական ֆիլմադարանի հիմնադիր եւ տնօրեն Գարեգին Զաքոյանն է։ Հենց նա մեզ տեղեկացրեց վերոհիշյալ ֆիլմի թեմատիկ առանձնահատկության մասին՝ ավելացնելով, որ «ընդհանուր առմամբ գործը պատշաճ մասնագիտական մակարդակ չի ապահովում»։ «Սուրբ Գեւորգի դուլը» այն երկու ֆիլմերից մեկն է, որ երբեք չի ցուցադրվել որեւէ տեղ։ Մյուսը Կարեն Գեւորգյանի 1980-ականների կեսերին նկարահանված «Սահմանագծից այն կողմ» ֆիլմն է, որն իր ազգային լինելու «պատճառով» նույնպես արգելված էր՝ մնալով նկարահանված միայն մեկ ժապավենի վրա։ Ա. Գ.

Յայլայածին վերնախավ

Ջազի փառատոն Հայաստանում... Հավակնոտ մի ձեւակերպում։ Հավակնոտությունը յայլաներից հարթավայր իջածներինն է։ Հրավիրատոմսային աթոռները զբաղեցված... «Գայիք շուտ»։ Կազմակերպչական աշխատանքի պատրանք՝ ձեւ։ Հերթապահ պատասխաններ եւ հերթապահ կատարումներ։ Զտվածությանս միակ հիմքը՝ գիտակցությունն է։ Այն դաժան իրողության գիտակցումը, որ դու ավելորդ ես, եւ սա որոշ հանգամանքների բերումով հաճելի է։ Չասեմ, որ մազոխիզմ, սակայն, ֆատալիստական ճշմարտությունը կիսով չափ հասկանալի է։ Ամենը գրավել է ռնգեղջյուրը։

Մինչդեռ, կուզեի խոսել փառատոնի մասին։ Եվ, ի՞նչ կապ ունի Վարդազարյանը կամ ինչպե՞ս նա կամ ես կարող էինք դիմադրել ընթացող հոսանքներին։ Այսօր կխոսվի փառատոնի լուսավոր բացման շուրջ, հովանավոր կառավարությունները եւ ռադիոկայանները կվավերացնեն հերթական ծիծիկին (տվյալ դեպքում գալկայի) թռիչքը։ Իսկ հետո... գայթակղություն։ Հաճախ մեղադրում ես ծնողներիդ բարեկիրթ եւ ինտելեկտուալ (խոսքը մեր մեջ, նաեւ համեստ) դաստիարակություն երաշխավորելու համար։ Ա. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Առաջատարի հերթական հաղթանակը

Բարձրագույն խմբի մրցաշարի ավարտին երեք տուր է մնացել

Երեքշաբթյա ընդմիջումից հետո, որի պատճառը Հայաստանի հավաքականի անցկացրած Եվրոպայի առաջնության ընտրական խաղերն էին, վերսկսվեց հանրապետական առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարը:

Հետաքրքրությամբ էր սպասվում հատկապես «Արարատ»-«Ցեմենտ» խաղը: Եվ այն արդարացրեց երեւանի «Նաիրի» մարզադաշտում հավաքված ֆուտբոլասերների սպասելիքները: Երկու թիմերն էլ ակտիվ սկսեցին հանդիպումը: Արդեն իսկ 10-րդ րոպեին հյուրերն առաջ անցան հաշվի մեջ: Դաշտի կենտրոնից գնդակը փոխանցվեց Գագիկ Մանուկյանին, որն էլ, տուգանային հրապարակում գտնվելով, ընթացքից հարվածով գրավեց «Արարատի» դարպասը: Դրանից հետո երեւանցիները կարծես թե վհատվեցին, բայց շուտով համախմբվեցին եւ դիմեցին ակտիվ գործողությունների: 24-րդ րոպեին, հերթական գրոհի վերջում Արշակ Ամիրյանը ճշգրիտ հարված կատարեց «Ցեմենտի» դարպասին: Դարպասապահը ետ մղեց գնդակը, սակայն վրա հասած Էմիլ Մեսրոպյանի հարվածից հետո հաշիվը հավասարվեց: Հետագայում երկու թիմերն էլ գոլ խփելու հնարավորություններ ունեցան, բայց այդպես էլ առաջին խաղակեսում հաշիվը չփոխվեց: Վիճելի պահի առաջացավ հանդիպման 63-րդ րոպեին: «Ցեմենտի» խաղացող Հայկ Հարությունյանը շատ սուր անկյան տակ հարված կատարեց «Արարատի» դարպասին: Գնդակը դիպավ դարպասաձողին, դարպասապահին, վերջինս որսաց գնդակը, իսկ մրցավարը համարեց, որ այն հատել էր դարպասի գիծը: Խաղադաշտում կարծիքները բաժանվեցին, բայց ինչպես հայտնի է, վճռական խոսքը պատկանում է մրցավարին: Նա դարպասի գրավում արձանագրեց, եւ «Ցեմենտը» հաշվի մեջ առաջ անցավ: Խաղի 79-րդ րոպեին հյուրերն ավելի մեծացրին հաշվի տարբերությունը, երբ Անուշավան Փահլեւանյանը մոտ տարածությունից խփեց երրորդ գոլը: Իսկ արդեն մրցավարի ավելացրած ժամանակում վերջնական հաշիվը դարձավ 2-3, երբ Կարեն Բարսեղյանը գրավեց «Ցեմենտի» դարպասը: Այսպիսով, առաջատարն իր հերթական հաղթանակը տարավ եւ շարունակում է միանձնյա գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը:

«Փյունիկ»-«Շիրակ» հանդիպման ժամանակ մայրաքաղաքի թիմի երիտասարդ խաղացողները չկարողացան լուրջ դիմադրություն ցույց տալ ուժեղ մրցակցին: Խաղն ընթացավ գյումրեցի ֆուտբոլիստների բացահայտ առավելությամբ, որոնք հաղթեցին 6-1 հաշվով: Առաջատարի եւ նրան հետապնդողի միջեւ միավորների տարբերությունը մնաց նույնը, եւ այժմ, երբ մրցաշարի ավարտին երեք տուր է մնացել, հանրապետության չեմպիոնին որոշելու հարցում շատ կարեւոր է «Ցեմենտ»-«Շիրակ» առաջիկա խաղը:

Տուրի երրորդ՝ «Էրեբունի-ՀՄՄ»-«Երեւան» հանդիպումն անցավ վերջինիս ֆուտբոլիստների առավելությամբ: Նրանք ավելի շարժունակ էին, մրցակցին գերազանցեցին դարպասի մոտ սուր գոլային պահեր ստեղծելու հմտությամբ: Գոլ խփելու հնարավորություններ ունեցան Արամայիս Տոնոյանը, Ալբերտ Աճեմյանը, Ռազմիկ Գրիգորյանը... Սակայն կամ դրությունը փրկում էր «Էրեբունու» դարպասապահը, կամ էլ «Երեւանի» ֆուտբոլիստներն էին նպաստավոր դիրքերից վրիպում: Սակայն, այնուամենայնիվ, նրանք կարողացան մեկ անգամ գրավել մրցակցի դարպասը: Խաղի 21-րդ րոպեին Տիգրան Եսայանը անկյունային հարվածով գնդակն ուղարկեց Կարեն Դոխոյանին, վերջինս էլ մոտավորապես 16-17 մետր հեռավորությունից ճշգրիտ հարվածով բացեց հաշիվը: Այսպես էլ 0-1 հաշիվը չփոխվեց մինչեւ հանդիպման ավարտը: Երկու թիմերն էլ հետագայում գոլ խփելու հնարավորություններ ունեցան, բայց չկարողացան օգտվել ընձեռված հնարավորություններից: Նշենք, որ հաջող խաղացին դարպասապահներ Արմեն Ավագյանը («Էրեբունի-ՀՄՄ») եւ Արմեն Հովհաննիսյանը («Երեւան»):

Մրցաշարային աղյուսակ

Բարձրագույն խումբ

1-6-րդ տեղեր

Հոկտեմբերի 22-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ցեմենտ	23	18	4	1	65-19	58
2. Շիրակ	23	17	4	2	64-20	55
3. Երեւան	23	14	3	6	45-22	45
4. Էրեբունի	23	9	4	10	33-35	31
5. Արարատ	23	7	5	11	30-39	26
6. Փյունիկ	23	5	3	15	24-60	18

ԹԵՆԻՍ

Մոսկվայում, Օստրավայում, Լիոնում

«Կրեմլի գավաթի» խաղարկության կանանց մրցաշարում անցկացվեցին առաջին հանդիպումները:

Գրանցվեց նաեւ առաջին անակնկալը. փորձառու խորվաթուհի Իվա Մայոլին պարտություն կրեց 16-ամյա ռուսաստանցի Նադեժդա Պետրովայից: Երիտասարդ թենիսիստուհին առաջին խաղափուլը շահեց 7-6: Երկրորդը, նույն հաշվով շահեց Մայոլին, սակայն երրորդ խաղափուլում նա տարօրինակ կերպով զիջեց 0-6 հաշվով: Հիշեցնենք, որ Պետրովան ամռանը հաղթել էր Փարիզի «Ռոլան Գարոսի» աղջիկների մրցաշարում: Նրա հաջորդ մրցակիցը «Կրեմլի» գավաթի խաղարկությունում կլինի իսպանուհի Կոնչիտա Մարտինեսը:

Պատրիկ Ռաֆթեր

Ընդհանրապես այդ օրը ռուսաստանցի թենիսիստուհիները հաջող խաղացին: Նրանցից մի քանիսը հաջողությամբ հաղթահարեցին որակավորման փուլը: Հիմնական մրցաշարում Ելենա Լիխովցեւան 6-3, 3-6, 6-3 հաշվով հաղթեց Ռուսանդրա Դրագոմիրին (Ռումինիա): Այս խառը մրցաշարում առայժմ ամենաերկարատեւն է. այն 2 ժամ 20 րոպե տեւեց: Հաջորդ շրջանում Լիխովցեւային ավելի ուժեղ մրցակցուհի է սպասում՝ ամերիկուհի Վենուս Ուիլյամսը:

Դաշտի տերերից պարտություն կրեց միայն Տատյանա Պանովան: Փորձառու Նատալյա Զվերեւան (Բելառուս) նրա նկատմամբ վստահ հաղթանակ տարավ 6-3, 6-2 հաշվով:

Ռուս թենիսիստները հաջող են խաղում նաեւ Չեխիայի Օստրավա քաղաքում սկսված տղամարդկանց մրցաշարում: Եվգենի Կաֆելնիկովը 7-6, 6-3 հաշվով պարտության է մատնել Ավստրալիայի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Ֆրոմբերգին, իսկ 18-ամյա Մարատ Սաֆինը մեկնարկի ամենախոշոր անակնկալի մասնակիցն է. նա հաղթել է Չեխիայի ուժեղագույն թենիսիստ Պետր Կորդային, որը համաշխարհային դասակարգման ցուցակում ընթանում է 5-րդ տեղում: Հաշիվը ավելի քան համոզիչ է. Սաֆինը ուժեղ մրցակցի նկատմամբ առավելությամբ է հասել 6-4, 6-2 հաշվով:

Նշենք նաեւ Օստրավայի մրցաշարի եւս երկու արդյունք. Դավիդ Պրինոսիլը (Գերմանիա) շատերի համար անսպասելիորեն հաղթեց Մարկ Ֆիլիպուսիսին (Ավստրալիա)՝ 6-3, 6-7, 6-3, իսկ Բոգդան Ուլիգրախը (Չեխիա) Լյուբեկ Ռեմանին (Գերմանիա)՝ 6-4, 6-3:

Այժմ տղամարդկանց խոշոր մրցաշար է անցկացվում նաեւ Ֆրանսիայում: Լիոնի մեծ մրցանակի խաղարկությանը մասնակցում են շատ ուժեղ թենիսիստներ: Մասնավորապես, նրանց թվում է Պատրիկ Ռաֆթերը (Ավստրալիա):

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹ

1/16 փուլի առաջին հանդիպումները

Եվրագավաթների հերթական եռօրյան սկսվեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/16 փուլի առաջին հանդիպումներով:

Սովորաբար առավել հաջող են խաղում դաշտի տերերը: Սակայն այս անգամ 15 հանդիպումներից միայն 2-ում նրանք հաղթեցին, իսկ 6-ում պարտություն կրեցին, 7 խաղ էլ ոչ-ոքի ավարտվեց:

Այս փուլի մասնակից 32 թիմերից 5-ը ներկայացնում են Իսպանիան: Նրանցից 4-ը հաջորդ շրջան դուրս գալիս լավ հնարավորություններ ունեն, եւ միայն «Սելտայի» գործերն են վատ: «Սելտան» վստահ սկսեց խաղ Անգլիայի պրեմիեր լիգայի առաջատար «Աստոն Վիլլայի» հետ: Սակայն շուտով առավելությունն անցավ բրիտանացի ֆուտբոլիստների կողմը, որոնք էլ 15-րդ րոպեին խփեցին հանդիպման միակ գոլը: Կոլլիմորը հիանալի փոխանցում կատարեց Յոակիմին, որն էլ ոչ պակաս հիանալի հարվածով գնդակն ուղարկեց իսպանացիների դարպասը: Հետագայում «Սելտայի» լեգիոնականներ Լյուբոմիր Պենեւն ու Ալեքսանդր Մոստովոյը շատ ջանքեր գործադրեցին դրությունը շտկելու համար, սակայն ապարդյուն:

Իսպանա-անգլիական մեկ այլ հանդիպում տեղի ունեցավ Լիվերպուլում, որտեղ համանուն թիմն ընդունել էր «Վալենսիային»: Երկու թիմերի կազմերում էլ հանդես են գալիս տարբեր երկրների հավաքականների մեծ թվով ֆուտբոլիստներ, եւ կողմերը բարձրակարգ խաղ ցուցադրեցին: Սկզբում ավելի ակտիվ էին անգլիացիները, բայց «Բետիսի» ֆուտբոլիստներն աստիճանաբար հավասարեցրին խաղը: Վերջում քիչ մնաց նրանք «պոկեին» հաղթանակը, սակայն վտանգը չեզոքացրեց մրցակցի դարպասապահը:

Թիլբուրգում «Վիլլեմ-II»-«Բետիս» խաղում հոլանդացիները զգալի առավելություն ունեին ավելի հեղինակավոր մրցակցի նկատմամբ, սակայն ոչ մի կերպ չէին կարողանում գրավել նրա դարպասը: Եվ միայն այն բանից հետո, երբ 85-րդ րոպեին իսպանացի Ումբերտո Ալեքսիսը հիանալի անցումով գեղեցիկ գոլ խփեց (այն շատ մասնագետների կողմից համարվեց փուլի լավագույն գոլը), իրենք կարողացան պատասխանել նույն կերպ: Փոխարինման եկած Մարիանո Բամբարդոն ընդամենը մեկ րոպե անց հավասարեցրեց հաշիվը:

«Սխալների կոմեդիա» անվանեցին Մոսկվայի «Դինամո» եւ Սան Սեբաստյանի «Ռեալ Սոսյեդադ» թիմերի խաղը: Սակայն սխալվողները դաշտի տերերն էին. ավելի ճիշտ՝ նրանց դարպասապահ Դմիտրի Տյապուշկինը: Դեռ խաղի սկզբում՝ 3-րդ եւ 10-րդ րոպեներին, նրա աններելի անփութության պատճառով գնդակը 2 անգամ հայտնվեց դաշտի տերերի դարպասում: Երկու անգամ էլ գոլերի հեղինակ համարվեց «Ռեալի» հարձակվողական խաղացող Դարկո Կովաչեւիչը: Որոշ ժամանակ անց դինամոյականները փոխարինեցին անվստահ խաղացող դարպասապահին: Սակայն Դմիտրի Կրամարենկոն շուտով կոպիտ խաղաց մրցակցի հարձակվողի դեմ, որի համար մրցավարը 11 մետրանոց տուգանային հարված նշանակեց մոսկվացիների դարպասին: Խավիեր դե Պեդրոն վստահորեն իրացրեց այն՝ 3-0: Դա 35-րդ րոպեին էր: «Դինամոյի» ֆուտբոլիստները երկրորդ խաղակեսում շատ ջանքեր թափեցին խաղը փրկելու համար եւ կարողացան կրճատել հաշվի տարբերությունը: «Ռեալ Սոսյեդադի» դարպասը 2 գոլ խփեց Սերգեյ Նեկրասովը: Այն էլ՝ մեկ րոպեի ընթացքում, 72-րդ եւ 73-րդ րոպեներին:

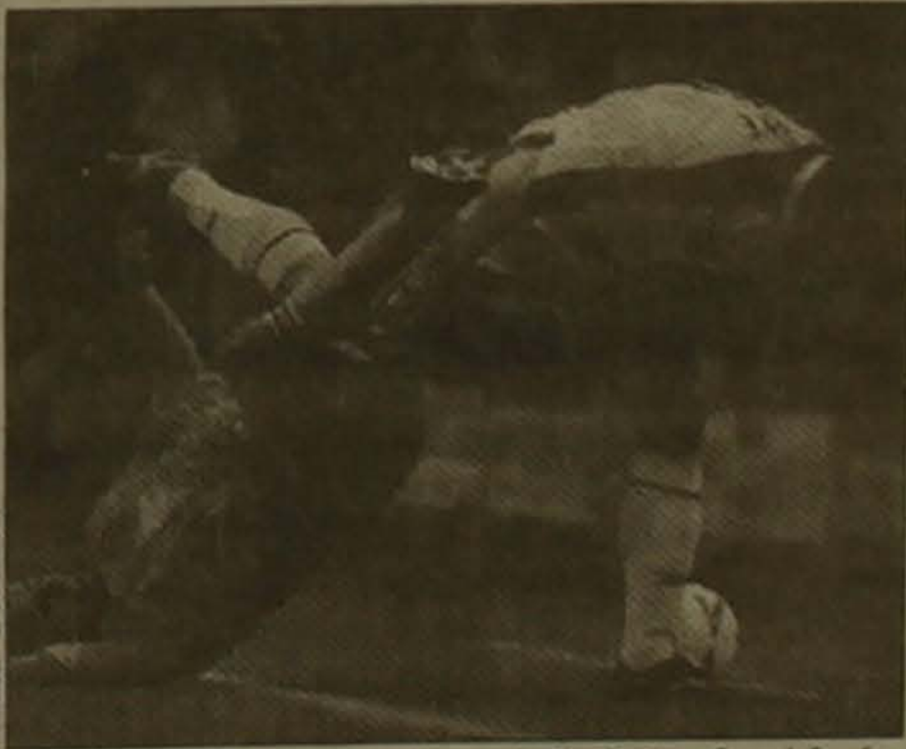

Այս փուլի «Բայեր» (Գերմանիա)-Գլազգո» Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա) խաղը կկայանա այսօր:

Դինամո (Ռուսաստան)-Ռեալ Ս-դ (Իսպանիա)՝	2-3
Վիսլա (Լեհաստան)- Պարմա (Իտալիա)՝	1-1.
Լիվերպուլ (Անգլիա)-Վալենսիա (Իսպանիա)՝	0-0
Ցրվենա զվեզդա (Հարավսլ.)- Լիոն (Ֆրանսիա)՝	1-2
Գրաց (Ավստրիա)-Մոնակո (Ֆրանսիա)՝	3-3
Շտուտգարտ (Գերմանիա)-Բրյուգգե (Բելգիա)՝	1-1
Վիլլեմ II (Հոլանդիա)-Բետիս (Իսպանիա)՝	1-1
Գրասհոպերս (Շվեյցար.)-Ֆիորենտինա (Իտալիա)՝	0-2
Սելտա (Իսպանիա)-Աստոն Վիլլա (Անգլիա)՝	0-1
Սելթիկ (Շոտլանդիա)-Ցյուրիխ (Շվեյցարիա)՝	1-1
Վերդեր (Գերմանիա)-Մարսել (Ֆրանսիա)՝	1-1
Բոլոնյա (Իտալիա)-Սլավիա (Չեխիա)՝	2-1
Վիտեսս (Հոլանդիա)-Բորդո (Ֆրանսիա)՝	0-1
ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)-Ատլետիկո (Իսպանիա)՝	2-4
Ռոմա (Իտալիա)-Լիդս (Անգլիա)՝	1-0

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/16 փուլի պատասխան հանդիպումները կանցկացվեն նոյեմբերի 3-ին:

«Նայքը» հրաժարվում է խորհրդանշանից

Մարզահանդերձանքի համաշխարհային խոշորագույն ընկերության՝ ամերիկյան «Նայքի» գործերն այնքան էլ բարեհաջող չեն: Անցյալ տարի «Նայքի» եկամուտները կրճատվեցին 37 տոկոսով: Այս տարվա առաջին եռամսյակի արդյունքները եւս հուսադրող չեն: Նման կորուստներ «Նայքը» չէր ունեցել 1985 թ. ի վեր: Ֆիրմայի կենտրոնակայանում՝ Օրեգոնի նահանգի Բիվերտոն քաղաքում առայժմ անձնակազմի կրճատումներ չեն սկսվել, բայց «քավության նոխազ» արդեն գտնվել է. դա «Նայքի» երկարամյա խորհրդանշանն է՝ հորիզոնական յուրօրինակ ստորակետը, որը հին հունաստանի հաղթանակի աստվածուհի Նիկեի (անգլերեն Nike՝ «Նայք») թեւի ոճավորված պատկերն է համարվում: Այդ խորհրդանշանը շուտով կանհետանա ընկերության բլանկներից, ինչպես նաեւ գովազդային արշավներից՝ փոխարինվելով փոքրատառերով գրված «նայք» բառով: Այդ փոփոխությունը, ի դեպ, տարակուսանք է պատճառում շատերին, քանի որ «Նայքի» խորհրդանշանը լավ հայտնի է աշխարհի բազմաթիվ երկրների բնակչությանը եւ մասնավորապես ամերիկացիների 97 տոկոսին:

Ո՞րն է խորհրդանշանի վերացման պատճառը: ԱՄՆ-ում ընկերության խոսնակ Լի Վեյնստեյնը գտնում է, թե այդ խորհրդանշանի կիրառությունը, որպես ֆիրմայի տարբերակիչ նշան, չափազանց մեծ բեռնվածություն է պահանջում: Նա ավելացնում է, որ խորհրդանշանը լիովին չի մոռացվելու եւ այսուհետեւ էլ օգտագործվելու է որոշ արտադրատեսակների, մասնավորապես տեխտիլ արտադրանքի վրա, միայն թե ավելի փոքր չափերով: Սա կարելի է տխուր վախճան համարել «Նայքի» խորհրդանշանի համար, որի հեղինակը՝ Պորտլենդի համալսարանի ուսանողուհիներից մեկը, այն ստեղծել է 1971 թ.՝ դրա դիմաց ստանալով ընդամենը 35 դոլար:

Իր նորամուծության շնորհիվ «Նայքը» փորձում է բարելավել ֆինանսական վիճակը: Ֆիրման աշխարհում տարեկան դեռեւս վաճառում է ավելի քան 160 մլն զույգ մարզակոշիկ: Ասիական ճգնաժամը որոշ չափով սահմանափակեց նրա եկամուտները: Բայց «Նայքին» ավելի մեծ վնաս պատճառեց ԱՄՆ-ում սկսված այն արշավը, որի ընթացքում ֆիրմայի ղեկավարությունը մեղադրվում է երրորդ աշխարհի երկրների իր գործարաններում անչափահասներին աշխատեցնելու եւ նրանց չնչին վարձատրություն տալու համար: Բացի դրանից, «Նայքը» փորձում է հնարավորին չափ շուտ փոխարինող գտնել իր գովազդային խորհրդանիշը դարձած բասկետբոլիստ Մայքլ Ջորդանի համար, որը թերեւս շուտով կավարտի իր մարզական կարիերան:

Գ. Ք.

digitised by A.R.A.R.@

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Օջալանը հայտնվել է Մոսկվայում

Սկիզբը էջ 1

Համենայն դեպս, թուրք-սիրիական լարվածությունը թուլանում է, իսկ դա տարածաշրջանում եթե ոչ կայունության պահպանման, ապա պատերազմի վտանգի հաղթահարման առումով, ինչ խոսք դրական տեղաշարժ է: Թուրքիայի եւ Սիրիայի միջեւ առկա լարվածության թուլացմանը զգալիորեն նպաստեցին հարեւան երկու երկրների արտգործնախարարությունների, զորահրամանատարությունների եւ հատուկ ծառայությունների ներկայացուցիչները: Վերջիններս հոկտեմբերի 20-ին Ադանայի Սեյհան գավառում հանդիպեցին: Դռնփակ այդ հանդիպումը տեւեց երկու օր: Հոկտեմբերի 21-ին, ուշ երեկոյան, երբ հանդիպումն ավարտվեց, Թուրքիայի պաշտպանության նախարար Իսմեթ Սեզգինը հայտարարեց հանդիպման դրական արդյունքների մասին, ընդգծելով, որ կողմերի միջեւ համաձայնագիր է ստորագրվել:

Թուրքական հեռուստատեսության տվյալներով, սիրիական կողմը Թուրքիային հավաստիացրել է, որ Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության PKK-ի առաջնորդ Աբդուլլա Օջալանը գտնվում է Սիրիայի սահմաններից դուրս, եւ բացառվում է նրա վերադարձը: Ըստ նույն աղբյուրի, Սիրիան PKK-ին ճանաչել է ահաբեկչական կազմակերպություն, պարտավորվել է արգելել նրա գործունեությունը եւ վերացնել PKK-ական հենակետերը ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ Բեքաայի հովտում: Թուրքիայի ստանձնած պարտավորություններին թուրքական հեռուստատեսությունն առհասարակ չանդրադարձավ:

Հատկանշական է, որ այդ նույն ժամին, երբ Սեզգինը վերոհիշյալ հանդիպման իր գնահատականներն էր տալիս, Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, գնցող մի հայտարարություն արեց. «PKK-ի պարագլուխ Ափոն Մերձմոսկվայում է»: Հիշեցման կարգով նշենք, որ համանման տեղեկություն անցյալ շաբաթ հաղորդվել էր **«Ազգի»** էջերում: Յըլմազը միաժամանակ կարծիք հայտնեց, թե Աբդուլա Օջալանը՝ Ափոն մեկ շաբաթ է, ինչ Մերձմոսկվայում է գտնվում: Այն հարցին, թե երբ է Թուրքիային հանձնվելու, նա պատասխանեց. «Մենք-այդ հարցով պաշտոնապես Մոսկվա դիմեցինք»: Թուրքական հեռուստատեսությունն իր հերթին հիշեցրեց, որ Յըլմազի հայտարարությունից մեկ օր առաջ պաշտոնական Մոսկվան հերքել էր Աբդուլա Օջալանի Մերձմոսկվայում ապաստանելու մասին պնդումները:

Դժվար է ասել, թե ինչպիսին կլինի Մոսկվայի պատասխան քայլը: Բայց Թուրքիայի վարչապետի հայտարարությունը, թե PKK-ի պարագլուխ Ափոն Մերձմոսկվայում է, անտեսել չի կարելի: Առավել եւս չի կարելի անտեսել նրան Թուրքիային հանձնելու Անկարայի դիմումը, որ պաշտոնապես հասցեագրվել է Մոսկվային: Ադանայի մոտակայքում, Սեյհան գավառում Թուրքիայի եւ Սիրիայի ներկայացուցիչների դռնփակ երկօրյա հանդիպման արդյունքում ստորագրված թուրք-սիրիական համաձայնագիրը եթե համապատասխանում է Անկարայի շահերին, ապա Օջալանի փոխադրումը Դամասկոսից Մերձմոսկվա, ուղղակի հակասում է դրան: Անկարան փոխադրման փաստը պայմանավորում է քրդական հարցը որպես ազդեցության լծակ Թուրքիայի դեմ օգտագործելու եւ PKK-ի գործունեությունը Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի ծրագրին հակադրելու Ռուսաստանի միտումներով: Դեռ ավելին, Անկարան գտնում է, որ Սիրիայի կողմից PKK-ին տրվող շուրջ 15-ամյա աջակցությունը Ռուսաստանն էր խրախուսում:

Ի դեպ, PKK-ի գործունեության առումով Անկարայի մտավախությունները անհիմն չեն: 1995 թ.-ին, երբ Անկարան Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի առնչությամբ նախանձելի ակտիվություն էր ցուցաբերում, այդ նույն PKK-ն երեք ամսվա հաճախականությամբ երկու անգամ պայթեցրել էր Քերքուկ-Յումուրթալըք նավթամուղը: Այս ամենով հանդերձ, Աբդուլա Օջալանի վտարումը Սիրիայից կարելի էր գրանցել Անկարայի ակտիվում: Ի վերջո, Մերձմոսկվան անհամեմատ հեռու է Թուրքիայի սահմաններից, քան Դամասկոսը: Ըստ երեւույթին Անկարայի ակտիվում պետք է գրանցվի նաեւ Սեյհանում Թուրքիայի եւ Սիրիայի միջեւ ստորագրված համաձայնագիրը: Թեեւ Օջալանը դեռ PKK չէ, իսկ համաձայնագրի ստորագրումը PKK-ի լուծարում չի նշանակում, քանի որ Սիրիան այդ համաձայնագրով պարզապես պարտավորություն է վերցնում դադարեցնել կազմակերպության գործունեությունը իր տարածքում: Բայց Սիրիան, ճանաչելով PKK-ին որպես ահաբեկչական կազմակերպություն, զգալիորեն զրկվում է նրանց աջակցությունից, ովքեր թուրքական սղառնալիքների պարագայում, թե նա ահաբեկչությանն է աջակցում ընդդեմ Թուրքիայի, վճռականորեն պաշտպանում էին նրան:

Թուրքիայի խորհրդարանը հետաքննություն կանցկացնի Մեսութ Յըլմազի առնչությամբ

ԱՆԿԱՐԱ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԿԱՎԿԱԶՊՐԵՍ: Թուրքիայի խորհրդարանը երեքշաբթի երեկոյան որոշում է ընդունել հետաքննություն սկսել վարչապետ Մեսութ Յըլմազի նկատմամբ: Թանսու Չիլլերի «Ճշմարիտ ուղի» ընդդիմադիր կուսակցությունը (ՃՈՒԿ) նրան մեղադրում է Ստամբուլի մոտ, Իզմիթի ծոցի վրայով կամրջի կառուցման հայտամրցույթի անցկացման ժամանակ ծառայողական դիրքի չարաշահման եւ երկրին վնաս հասցնելու մեջ: ՃՈՒԿ-ի հարցադրման մեջ պնդում է արվում, որ 1995-96թթ. սակարկությունների անցկացման ընթացքում թույլ են տրվել լուրջ խախտումներ, իսկ «ԷՆԿԱ» ընկերությունը, որը «օգտվում էր հովանավորությունից», երկրին նշանակալի վնասներ է հասցրել: «Եթե միայն չարաշահումներ թույլ չտրվեին, կարելի կլիներ պետծառայողների նվազագույն աշխատավարձն ավելացնել 30%-ով», ասվում է փաստաթղթում: Սակայն պարզ չէ կապը առեւտրական նախագծի իրականացման եւ պետհատվածի ծառայողների աշխատավարձի բարձրացման միջեւ:

Կառավարող «Մայր հայրենիք» կուսակցությունից (ՄՀԿ) պատգամավոր Ջենգիզ Ալթինկայան, ընդդիմության հարցադրումը անվանել է «ամենածիծաղելին խորհրդարանի պատմության մեջ»: «Այս փաստաթուղթը չունի իրավական հիմք եւ մի նպատակ է հետապնդում՝ խափանել խորհրդարանի աշխատանքը եւ խոչընդոտել կառավարության գործունեությունը»,- հայտարարել է մեկ ուրիշ պատգամավոր ՄՀԿ-ից՝ Բյուլենթ Աթասայանը:

ՃՈՒԿ-ը եւ իսլամիստական «Առաքինություն» կուսակցությունը պահանջում են կառավարության հրաժարականը, ինչպես նաեւ պնդում են խորհրդարանական նոր վաղաժամկետ ընտրություններն անցկացնել այս տարվա դեկտեմբերին, այլ ոչ թե եկող տարվա ապրիլին, կանխավ ընդունված որոշման համաձայն: Այդ կուսակցությունների ներկայացուցիչները հարցում են դրել Մեջլիս քվեարկության օրը հետաձգելու պահանջով:

Ընդամենը 15 օր
Հոկտեմբերի 14-29-ը

ԱՐԱՅ ՍՊԸ

«Արայ» ֆիրման հայտարարում է ***DAEWOO* *եւ* *SHARP* *ֆիրմաների*** ապրանքատեսականու վաճառք՝ **զեղչ գներով:**

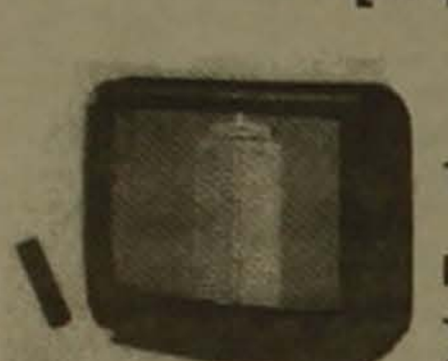

DAEWOO 20 Q2M
100 ալիք հիշողություն
ռուսերեն մենյու՝
~~250~~-220 $

Սառնարաններ

ԳՆՎԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻՆ ՏՐՎՈՒՄ Է ԵՐԱՇԽԻՔ

ՎԱՃԱՌԱՍՐԱՀՆԵՐԸ՝ ԿՈՄԻՏԱՍ 24, ԱՐՇԱԿՈՒՆՅԱՑ 9, ՊԱՐՊԻ 51

Daewoo FR 351	351 լ	~~570~~	- 510 $
Sharp SJ 48H	475 լ	~~760~~	- 710 $
Sharp SJ 51H	505 լ	~~790~~	- 720 $
Sharp SJ 55H	550 լ	~~890~~	- 820 $

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
5 սենյականոց բնակարան, Արցախի փ., շ. 8ա, բն. 44
Հեռ.՝ 44-72-85

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Սեփական տուն Նորք-Մարաշում (100/60 մ), ունի այգի՝ 300 մ,
հասցե՝ Նորք, 7-րդ փ., 75 տուն, հեռ.՝ 65-09-69

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է
«Հայկոոպսերվիս» դուստր ձեռնարկությունը:
Վկայական 012949,
գրանցման համարը
21807000952

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Կազմակերպությունն աշխատանքի է հրավիրում մինչեւ 25 տարեկան բարետես արտաքինով մատուցողուհիների: Հայերենի եւ ռուսերենի իմացությունը պարտադիր է: Ինչպես նաեւ աշխատանքի են հրավիրվում հմուտ խոհարարներ՝ առանց տարիքի սահմանափակման: Անհրաժեշտ տեղեկությունների համար զանգահարել 585508, ժամը 18:00-22:00, Թորոսյանին:

ԱԴՄԻՆԻՍՏՐԱՑԻԱ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

22 հոկտեմբեր

17.00, 20.00, 00.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր
18.00 Սերիալ «Դալլաս»
19.00 Խոսք ճահում
19.20 Մարդը եւ օրենքը
20.30 1 լուր
20.45 «Լեզվաշխարհ»
21.00 Հեռուստախաղ «Համայնապատկեր»
21.30 Հինգշաբթի
22.05 Գեղ.ֆիլմ «Լրտեսը»
00.15 Կեսգիշեր
00.25 Ջազ-փառատոնի օրագիրը

ՆՈՐՔ
19.00, 21.00, 23.00 Նորություններ
19.15 Մուլտֆիլմեր
19.30 Մենք եւ կենդանիները
19.45 Միասին
20.30 Օրացույց

21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 Սերիալ «Ծովային ոստիկանություն»
22.15 Զինուժ
23.35 Միրեցիք գծիմեանս
22.40 Ագրոժամ
23.15 Գեղ.ֆիլմ «Հետապնդում»

19.05, 22.00 Մանուկի սուրհանդակ եւ գրքեր ծեր գրադարանի համար
19.15, 00.00 Հրապարակ
19.30, 21.30, 23.30, 01.35 Սուրհանդակ
19.40 Մուլտֆիլմեր
19.55 Գեղ.ֆիլմ «Ջենը»
22.15 Քաղաք
22.30 Գանձերի կղզին կամ ինչպես տեսանք մենք Անգլիան
22.40 Կամ... կամ (կրկնություն)
00.10 Գիշերային կինոսրահ. «Մեռյալ հոգիներ»
01.30 Մի անգամ

7.00 Բարի լույս
10.00, 19.00, 1.15 Նորություններ
10.15, 18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.30 Բիզնես TV
11.30 Հեռուստախոհանոց
11.45, 12.35, 14.40 Հեռուստախանութ
12.05 Նորաձեւություն
12.55 Գեղ.ֆիլմ
15.00 Ներկայացնում է ԵՖԲ-ն
15.15 Մենք ու մենք
16.15 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
16.45 Հրաշալի ընկերակցություն
17.05 Գիտուններ
17.30 Մինչեւ 16 տարեկան եւ ավելի
19.20 Հեռուստախաղ «Այդ զարմանահրաշ կենդանիները»
19.50 Պիկ ժամ
20.10 Եղանակ
20.15 Որտեղի հիշեն...
20.55 Սերիալ «Դանակների վրա»
22.00 Ժամանակ
23.35 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.50 Ֆուտբոլ. Գավաթների գավաթ. 1/8 եզրափակիչ «Լոկոմոտիվ» (Մոսկվա)-«Բրագա» (Պորտուգալիա)
1.05 Գեղ.ֆիլմ «Նմանակողը»
3.05 Ծրագրի ծանուցում

ՌՏՌ
8.00, 10.25 Բարի լույս, Ռուսաստան
10.15, 20.30, 00.45 Հերթապահ բաժանմունք
10.55 Ապրանքներ փոստով
11.00 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 1.00 Լուրեր
12.30 Գեղ.ֆիլմ «Կոմսուհի դե Մոնսորո»
13.20 Հին բնակարան (1972 թ.)
14.30 Թոք-սերիալ «Մարիայի պուրակ»
15.35 Գեղ.ֆիլմ «Տոմ II. Քոլբինների ընտանիքը» (ԱՄՆ)
16.20 Սերիալ «Հարուստները ու նշանավորները»
17.15 «Զանգահարեք Կուզյային»
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Գեղ.ֆիլմ «Ջոկեր»
20.35 1-ին ստուդիա
21.30 Մանրամասներ
21.45 Երաժշտական ծրագիր «Երկու դաշնամուր»
22.30 Սերիալ «Կեղտոտ պարեր»
22.55 Սերիալ «Ինքնակոչներ»
23.55 Սերիալ «Չեւացնողը»

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրքերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 931. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 21. 10. 1998. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@